

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
«ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ «ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ»

Αθήνα 20/7/2015

Πίνακας περιεχομένων

130. ΝΟΜΟΣ 3979 της 14/16 Ιουν. 2011 (ΦΕΚ Α' 138)	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	2
Άρθρο 1 Σκοπός του νόμου	2
Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'	3
Άρθρο 3 Ορισμοί	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	5
Άρθρο 4 Γενικές αρχές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.....	5
Άρθρο 5 Δημιουργία δικτυακού τόπου	12
Άρθρο 6 Πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων του δημόσιου τομέα	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	14
Άρθρο 7 Γενικές αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	14
Άρθρο 8 Δικαιώματα των προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	15
Άρθρο 9 Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες των φορέων του δημόσιου τομέα	15
Άρθρο 10 Δικαίωμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και χρήσης ΤΠΕ	16
Άρθρο 11 Διαρκής συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ	17
Άρθρο 12 Έκδοση ηλεκτρονικών εγγράφων	17
Άρθρο 13 Κύρος και αποδεικτική ισχύς ηλεκτρονικών εγγράφων.....	17
Άρθρο 14 Αντίγραφα	18
Άρθρο 15 Δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων	19
Άρθρο 16 Τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου	19
Άρθρο 17 Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα	20
Άρθρο 18 Αυτοματοποιημένη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	21
Άρθρο 19 Κοινή χρήση και αξιοποίηση υποδομών, ΤΠΕ και δεδομένων	21
Άρθρο 20 Στατιστική επεξεργασία δεδομένων	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ...	23
Άρθρο 21 Ηλεκτρονική επικοινωνία των φορέων δημόσιου τομέα με φυσικά ή νομικά πρόσωπα	23
Άρθρο 22 Διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ.	24
Άρθρο 23 Υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών	24
Άρθρο 24 Προσδιορισμός χρόνου παραλαβής και υπολογισμός προθεσμιών κατάθεσης .	25
Άρθρο 25 Γνωστοποίηση με ηλεκτρονικό τρόπο	26
Άρθρο 26 Ηλεκτρονικές πληρωμές	27
Άρθρο 27 Πληροφορίες και υπολογισμός χρόνου καταβολής στις ηλεκτρονικές πληρωμές	27
Άρθρο 28 Ηλεκτρονική καταβολή οφειλών των Φορέων του δημόσιου τομέα	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ) ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	28
Άρθρο 29 Ηλεκτρονική επικοινωνία χωρίς ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση).....	28
Άρθρο 30 Υποχρέωση ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)	29
Άρθρο 31 Εγγραφή σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	30
Άρθρο 32 Έκδοση αναγνωριστικών - διαπιστευτηρίων και διαδικασία επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)	31
Άρθρο 33 Τήρηση και αποθήκευση αναγνωριστικών	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	32
Άρθρο 34 Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	32
Άρθρο 35 Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	33

Άρθρο 36 Ομάδα Διοίκησης Έργου	34
Άρθρο 37 Γνωμοδοτικό Συμβούλιο	34
«Κεφάλαιο Θ' Επιχειρησιακή και Δημοσιονομική Διαχείριση Έργων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης»	34
Άρθρο 38 Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών	35
Άρθρο 39 Δίκτυο Δημόσιου Τομέα	37
Άρθρο 40 Φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	39
Άρθρο 41 Ώρες εργασίας υπαλλήλων Δημοσίου, Ο.Τ.Α. και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ.	39
Άρθρο 42 Θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων	39
Άρθρο 43 Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.	39
Άρθρο 44 Θεσμικά ζητήματα Ο.Τ.Α.	40
Άρθρο 45 Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού Ο.Τ.Α.	41
Άρθρο 46	41
Άρθρο 47 Θέματα Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης	41
Άρθρο 48 Καταργούμενες διατάξεις	42
Άρθρο 49 Κατά προτεραιότητα καταβολή αποδοχών προσωπικού των δήμων.....	42
Άρθρο 50 Αναγνώριση προϋπηρεσίας για βαθμολογική εξέλιξη του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που μεταφέρθηκε στους ΟΤΑ α' βαθμού	42
Άρθρο 51 Νομική υποστήριξη υπαλλήλων και αιρετών δήμων και περιφερειών	42
Άρθρο 52 Μετάταξη προσωπικού πρώην ΤΥΔΚ από Δήμο Πειραιά σε περιφερειακή ενότητα Πειραιά	43
Άρθρο 53 Μετατάξεις, μεταφορές, αποσπάσεις υπαλλήλων ΚΕΠ που πάσχουν από δυσίατα ή ανίατα νοσήματα	43
Άρθρο 54 Διαδικασία καταβολής κύριας οφειλής και προστίμων τρίτων προς δήμους	43
Άρθρο 55 Λειτουργικά θέματα Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.....	43
Άρθρο 56 Δημοσιοποίηση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης υπόχρεων προσώπων - Ψηφιακή διακίνηση της δημοσιευτέας ύλης προς το Εθνικό Τυπογραφείο	43
Άρθρο 57 Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού	44
Άρθρο 58 Μετάταξη υπαλλήλων Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε υπηρεσίες του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ., και αντιστρόφως.....	44
Άρθρο 59 Υποχρεωτική μετάταξη πλεονάζοντος προσωπικού Ο.Τ.Α. α' βαθμού	44
Άρθρο 60.....	44
Άρθρο 61 Σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας	44
Άρθρο 62.....	44
Άρθρο 63 Έναρξη ισχύος	45

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ –
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ – «ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ»

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ¹

Το παρόν νομοθέτημα αποτελεί μέρος του Συλλογικού Έργου ιδιωτικής κωδικοποίησης «Διαρκής Κώδικας Νομοθεσίας» (Δ.Κ.Ν. - Ραπτάρης) το οποίο υλοποιείται από το ομώνυμο Τμήμα της Διεύθυνσης Προμηθειών, Υποδομών και Διαχείρισης Υλικού της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Η παρουσίαση του παρόντος νομοθετήματος ακολουθεί τα μεθοδολογικά και λειτουργικά δεδομένα της θεματικής ένταξής του στον Δ.Κ.Ν., ιδίως από την άποψη των παραπομπών σε συσχετιζόμενα κανονιστικά κείμενα και σε άλλες θεματικές ενότητες του Έργου.

Η χρήση του παρόντος νομοθετήματος υπόκειται στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και περί της χρήσης πληροφοριών του δημόσιου τομέα.

Φέρεται σε γνώση των χρηστών του παρόντος Νόμου ότι η κατωτέρω κωδικοποιημένη μορφή του αποτελεί χρηστικό εργαλείο νομικής πληροφόρησης και ότι σε καμμία περίπτωση δεν υποκαθιστά τα επίσημα κανονιστικά κείμενα, όπως αυτά βρίσκονται δημοσιευμένα στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

¹ Ενημέρωση μέχρι 15.6.2015

130². ΝΟΜΟΣ 3979
της 14/16 Ιουν. 2011 (ΦΕΚ Α' 138)

Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις.

Με την παρ. 1 άρθρ. 13 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α' 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14 ορίστηκε ότι: «Οι φορείς του δημόσιου τομέα, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οφείλουν να διακινούν με ηλεκτρονικά μέσα και ιδίως με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα που εκδίδουν και διαχειρίζονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Άρθρο 1

Σκοπός του νόμου

Σκοπός του νόμου αυτού είναι:

α) η αναγνώριση του δικαιώματος των φυσικών προσώπων και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (εφεξής Ν.Π.Ι.Δ.) να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (εφεξής ΤΠΕ) και

β) η ρύθμιση της χρήσης των ΤΠΕ από τους φορείς του δημόσιου τομέα εντός του πλαισίου και για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται:

α) ως προς την άσκηση αρμοδιοτήτων από τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ,

β) ως προς την επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ,

γ) ως προς την επικοινωνία και συναλλαγή με χρήση ΤΠΕ μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ.,

δ) ως προς την πρόσβαση των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ. σε δημόσια έγγραφα και τη διάθεσή τους για περαιτέρω χρήση με χρήση ΤΠΕ.

2. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται και στην περίπτωση που μέρος της έκδοσης ή διεκπεραίωσης πράξης ή ενέργειας, της επικοινωνίας ή της συναλλαγής πραγματοποιείται χωρίς χρήση ΤΠΕ. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται σε εκείνα τα στάδια της πράξης, ενέργειας, επικοινωνίας ή συναλλαγής, τα οποία πραγματοποιούνται με χρήση ΤΠΕ.

---

² Εντάσσεται στον Τόμο 1, Κεφάλαιο Ε, Θέμα ζ του συλλογικού έργου κωδικοποίησης νομοθεσίας «Διαρκής Κώδικας Νομοθεσίας-Ραπτάρχης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

Αναγνωριστικά: οι τομεακοί αριθμοί του πολίτη, όπως αυτοί τηρούνται διακριτά στα επί μέρους μητρώα των πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου τομέα.

Αρχή Εγγραφής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης: η οντότητα που είναι αρμόδια για τη συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων και για την πιστοποίηση της ταυτότητας ενός προσώπου που ζητεί να εγγραφεί σε κάποια ηλεκτρονική υπηρεσία.

Αρχή Πιστοποίησης: η οντότητα που είναι αρμόδια για την τεχνική διαχείριση των ψηφιακών πιστοποιητικών για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους.

Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων: ένα οργανωμένο πλαίσιο από έννοιες, αντιλήψεις, αρχές, πολιτικές, διαδικασίες, τεχνικές και μέτρα που απαιτούνται για να προστατευθούν τα στοιχεία του Πληροφοριακού Συστήματος (εφεξής ΠΣ), αλλά και το σύστημα ολόκληρο, από κάθε σκόπιμη ή τυχαία απειλή.

Ασφάλεια Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ΤΠΕ: η ασφάλεια της τεχνολογικής υποδομής των ΠΣ, συμπεριλαμβανομένων και των επικοινωνιακών (υπο) συστημάτων του.

Ασφάλεια Πληροφοριών - δεδομένων: η ασφάλεια των πληροφοριών και δεδομένων που διακινούνται, υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται στα στοιχεία του ΠΣ.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: κάθε πληροφορία που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο, η ταυτότητα του οποίου είναι προσδιορισμένη ή μπορεί να προσδιοριστεί.

Διαπιστευτήρια: εχέγγυα που παρουσιάζει το πρόσωπο που είναι χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προκειμένου να αποδείξει την ταυτότητά του.

Εγγραφή: η διαδικασία που συνίσταται στη δήλωση της βούλησης να γίνεται χρήση μιας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, στην υποβολή τυχόν δικαιολογητικών και νομιμοποιητικών εγγράφων και στην παροχή αναγνωριστικών.

Επιβεβαίωση ταυτότητας (Αυθεντικοποίηση): η διαδικασία πιστοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας των φυσικών και νομικών προσώπων, τα οποία είναι χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και επικοινωνούν - συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ, που βασίζεται στα διαπιστευτήρια που κατέχουν και με την οποία αναγνωρίζεται και επιβεβαιώνεται η ορθότητα της ταυτότητας ενός προσώπου.

Ευρετηρίαση: η δημιουργία υποδομής για την ταχεία αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων σε ένα αρχείο ή συλλογή πληροφορίας και εγγράφων.

Ηλεκτρονικό αρχείο: κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων ή εγγράφων, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια και υποβάλλονται σε επεξεργασία με χρήση ΤΠΕ.

Ηλεκτρονική διαχείριση εγγράφων: Το σύνολο των ενεργειών που πραγματοποιούνται με χρήση ΤΠΕ και που αποσκοπούν στην καταχώριση, πρωτοκόλληση, οργάνωση, ταξινόμηση και συντήρηση των εγγράφων που δημιουργήθηκαν από τους φορείς δημόσιου τομέα ή των εγγράφων που περιήλθαν σε αυτούς από τρίτους.

Ηλεκτρονικό έγγραφο: κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό - πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή,

αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο επιφέρει έννομες συνέπειες ή προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.

Ηλεκτρονική πληρωμή: η καταβολή χρηματικού ποσού που διενεργείται με χρήση ΤΠΕ και παρέχει τη δυνατότητα απόδειξης της διενέργειας αυτής, ανεξάρτητα από το μέσο πληρωμής.

Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο: Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο είναι το πληροφοριακό σύστημα που εξυπηρετεί τη συλλογή, καταγραφή και διανομή των διακινούμενων εγγράφων με όποιο μέσο κι αν αυτά παράγονται, καταχωρίζονται ή διακινούνται.

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: κάθε μήνυμα με κείμενο, φωνή, ήχο ή εικόνα που αποστέλλεται μέσω δημόσιου δικτύου επικοινωνιών, το οποίο μπορεί να αποθηκεύεται στο δίκτυο ή στον τερματικό εξοπλισμό του παραλήπτη έως ότου παραληφθεί από αυτόν.

Ηλεκτρονική υπογραφή: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας.

Πιστοποιητικό: ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του.

Πολιτική Ασφάλειας: δήλωση που περιγράφει τις στρατηγικές, επιλογές, προτεραιότητες, διαδικασίες και μέτρα της διοίκησης του φορέα σε θέματα ασφάλειας πληροφοριών και δεδομένων, ασφάλειας τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών και γενικότερα ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων. Με τη δήλωση αυτή καθορίζονται οι ρόλοι, οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες καθεμιάς εκ των οντοτήτων που συμμετέχουν στο πληροφοριακό σύστημα για την εφαρμογή των επιλεγμένων διαδικασιών και μέτρων ασφάλειας.

Προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή: ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο τέτοιο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων.

Ταυτοποίηση: οποιαδήποτε μέθοδος που χρησιμοποιεί το πρόσωπο που είναι χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τη δήλωση και αναγνώριση της ταυτότητάς του αναφορικά με την πρόσβαση σε μια ηλεκτρονική υπηρεσία και η οποία βασίζεται στο αναγνωριστικό που κατέχει.

Υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης: υπηρεσίες που συνίστανται στην παραγωγή, διακίνηση και διαχείριση πληροφοριών, δεδομένων και ηλεκτρονικών εγγράφων και στην παροχή υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα ή στην πραγματοποίηση συναλλαγών με αυτούς τους φορείς με χρήση ΤΠΕ.

Υπηρεσία χρονοσήμανσης: η δημιουργία των απαραίτητων τεκμηρίων για ένα σύνολο δεδομένων σε ψηφιακή μορφή, έτσι ώστε να μπορεί να αποδειχθεί ότι τα δεδομένα αυτά υπήρχαν σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Υποστηρικτικές τεχνολογίες: ΤΠΕ, όπως υλικό υπολογιστή, λογισμικό, εφαρμογές, εργαλεία ανάπτυξης, και βοηθήματα, για άτομα με αναπηρία γενικά ή και εξειδικευμένα για συγκεκριμένους τύπους αναπηρίας.

Φορείς του δημόσιου τομέα: οι κρατικές αρχές, κεντρικές και περιφερειακές, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι

οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις αυτών.

Φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα: α) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους και β) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

Χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης: τα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ως χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης νοούνται και οι υπάλληλοι και λειτουργοί των φορέων δημόσιου τομέα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους.

Χρονοσήμανση: αλληλουχία χαρακτήρων ή στοιχεία που δηλώνουν με ασφάλεια την ημερομηνία και ώρα που έχει λάβει χώρα μία πράξη ή ενέργεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Άρθρο 4

Γενικές αρχές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τηρώντας τις αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο, μεριμνώντας για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων που υποστηρίζουν τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την πρόσβαση σε αυτές. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται οι υπηρεσίες ή οι κατηγορίες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που παρέχονται μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (εφεξής ΚΕΠ) και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ), της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης του Ελληνικού Δημοσίου και, κατά περίπτωση, άλλων πυλών ή τόπων πρόσβασης που ορίζονται ειδικά.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης άδειας εμπορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων, λιπασμάτων τύπου Α ή Β, πολλαπλασιαστικού υλικού και κτηνιατρικών φαρμάκων εκδόθηκε η με αριθ. 307752/18-29 Νοεμ. 2010 (ΦΕΚ Β' 1865) Απ. Υπ. ΕΣ.Α.Η.Δ. – Αγροτικ. Ανάπτ. & Τροφίμ., κατωτ. αριθ. 130, όπως τροποποιήθηκε από την με αριθ. 375/133799/23-30 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 2921) Απ. Υπ. Οικονομικών – Δι.Μ.Η.Δ. - Αγροτικ. Ανάπτ. & Τροφίμ.

Για την υποβολή στα Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της δήλωσης για την προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών γεωπόνου, δασολόγου, κτηνιάτρου, γεωλόγου, και ιχθυολόγου, από επαγγελματίες υπηκόους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά, εκδόθηκε η με αριθ. 165261/ΙΑ/29-31 Δεκ. 2010 (ΦΕΚ Β' 2157) Απ. Υπ. Παιδείας, Δια βίου Μάθησης & Θρησκ. – Αγροτ. Ανάπτυξης & Τροφίμων, κατωτ. αριθ. 130^α, όπως

συμπληρώθηκε με την με αριθ. 2939/ΙΑ/9-11 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 31) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. - Παιδείας & Θρησκ., Πολιτισμ. & Αθλητισμ. - Αγροτ. Ανάπτυξης & Τροφίμων.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της δήλωσης προσωρινής και περιστασιακής παροχής υπηρεσιών τεχνίτη συνεργείου αυτοκινήτων κλπ. οχημάτων, συμβούλου ασφαλείας για την μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων, πραγματογνώμονα σε οχήματα μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων, ελεγκτή τεχνικού ελέγχου οχημάτων, ραδιοηλεκτρολόγου Α' και Β', ραδιοτεχνίτη και βοηθού ραδιοτεχνίτη από τους επαγγελματίες υπηκόους κράτους μέλους της Ε.Ε., περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων, οι οποίοι είναι νόμιμα εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά, εκδόθηκε η με αριθ. 4799/ΙΑ/17-28 Ιαν. 2011 (ΦΕΚ Β' 76) Απ. Υπ. Παιδείας, Δια βίου μάθησης & Θρησκ. – Υποδομ. Μεταφ. & Δικτύων, κατωτ. αριθ. 130^β, όπως τροποποιήθηκε από την με αριθ. 158453/ΙΑ/14-31 Δεκ. 2012 (ΦΕΚ Β' 3503) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. - Ανάπτ. Ανταγωνιστ. Υποδομ. Μεταφ. & Δικτύων – Παιδείας & Θρησκ. Πολιτισμ. & Αθλητισμ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διοικητικής διαδικασίας αίτησης εγγραφής και έκδοσης άδειας άσκησης επαγγέλματος γεωτεχνικού και δελτίου ταυτότητας γεωτεχνικού, εκδόθηκε η με αριθ. 15514/6-25 Μαΐου 2011 (ΦΕΚ Β' 978) Απ. Υπ. ΕΣ.Α.Η.Δ. – Οικ. – Αγρ. Ανάπτ. & Τροφ., κατωτ. αριθ. 130^γ, όπως τροποποιήθηκε από την με αριθ. 196007/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2633) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. - Οικ. – Αγρ. Ανάπτ. & Τροφ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της δήλωσης προσωρινής και περιστασιακής παροχής υπηρεσιών τεχνικού της βιομηχανίας κινηματογράφου και τηλεόρασης από τους επαγγελματίες υπηκόους κράτους μέλους της Ε.Ε., περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων, οι οποίοι είναι νόμιμα εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά, εκδόθηκε η με αριθ. 89441/ΙΑ/4-29 Αυγ. 2011 (ΦΕΚ Β' 1893) Απ. Υπ. Παιδείας, Δια βίου μάθησης & Θρησκ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^δ, όπως τροποποιήθηκε από την με αριθ. 148616/ΙΑ/26 Νοεμ.-10 Δεκ. 2012 (ΦΕΚ Β' 3290) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. - Παιδείας & Θρησκ. Πολιτισμ. & Αθλητισμ.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκατεστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή επιχειρήσεις δημοπρασίας νεώτερων κινητών μνημείων χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΠΠΟΤ/ΔΙΝΕΠΟΚ/Β'96222/1740/30 Σεπτ.-31 Οκτ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2405) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^ε.

Για την υποβολή μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τις νόμιμα εγκατεστημένες σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. επιχειρήσεις ή παρόχους υπηρεσιών κατασκευαστών κλειδιών και επισκευαστών κλειδιών, αργυραμοιβών, παλαιοπωλών, ενεχυροδανειστών και απασχολουμένων με την αγοραπωλησία ή τήξη μεταχειρισμένων κοσμημάτων και κομψοτεχνημάτων από χρυσό και λοιπών τιμαλφών, χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. 1016/6/291-ζγ'4-7 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2539) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Προστασ. Πολίτη, κατωτ. αριθ. 130^{στ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή επιχειρήσεις εμπορίας νεότερων κινητών μνημείων χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΠΠΟΤ/ΔΙΝΕΠΟΚ/Β'/106739/1882/1-8 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2602) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^ε.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών άσκησης των επαγγελματιών κλειθροποιών, αργυραμοιβών, παλαιοπωλών ενεχυροδανειστών και συναφών δραστηριοτήτων, εμπορίας περιστρώφων – πιστολίων και συναφών αντικειμένων, εμπορίας κυνηγετικών όπλων, μερών και συναφών αντικειμένων, εμπορίας όπλων και συναφών αντικειμένων, εμπορίας εκρηκτικών υλών και μηχανισμών, εμπορίας ειδών πυροτεχνίας, κατασκευής, μετασκευής, συναρμολόγησης και λοιπών εργασιών επί πυροβόλων όπλων και συναφών αντικειμένων, γόμωσης κυνηγετικών φυσιγγίων, κατασκευής βεγγαλικών και κατασκευής εκτόξευσης φωτοβολίδων, εκδόθηκε η με αριθ. 1016/6/291-μγ'/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2636) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Προστ. Πολ., κατωτ. αριθ. 130^η.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή επιχειρήσεις δημοπράτησης αρχαίων κινητών μνημείων χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. 2440/1-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2640) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^θ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διαδικασίας χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας (Ε.Σ.Α.) σε Τουριστικές Επιχειρήσεις Οδικών Μεταφορών (Τ.Ε.Ο.Μ.), εκδόθηκε η με αριθ. 21869/8-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2650) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^ι.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών για την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος επί θαλασσοπλοούντος πλοίου, άδειας παροχέα καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής, απόφασης αναγνώρισης οργανισμού πιστοποίησης αυτοδυτών, απόφασης άσκησης υπαιθρίου εμπορίου επί πλοίων και άδειας εκμίσθωσης μηχανοκίνητων λέμβων και ταχύπλοων μικρών σκαφών, εκδόθηκε η με αριθ. ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/21866/8-9 Μαΐου 2011 (ΦΕΚ Β' 2652) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Προστ. Πολ., κατωτ. αριθ. 130^{ια}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διαδικασίας χορήγησης Ειδικού Σήματος Λειτουργίας σε Μονάδες Ιαματικής Θεραπείας, Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρα Θαλασσοθεραπείας, εκδόθηκε η με αριθ. 14759/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2657) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^{ιβ}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης άδειας ίδρυσης, λειτουργίας και αναθεώρησης των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων κερδοσκοπικού χαρακτήρα από ιδιώτες σύμφωνα με την παρ. 5 άρθρ. 2 Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με

αριθ. Π1γ/Γ.Π. οικ. 123831/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2661) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^ν.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, άδειας ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών εξοχών – κατασκηνώσεων και ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας, εκδόθηκε η με αριθ. Π1β/ΓΠ οικ 123827/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2662) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^δ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διαδικασιών που αφορούν επαγγελματικές δραστηριότητες αρμοδιότητας των τομέων μεταφορών και επικοινωνιών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, όπως ενδεικτικώς της χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρου Θεωρητικής Εκπαίδευσης υποψηφίων οδηγών, χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σχολής υποψηφίων οδηγών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, αναγγελίας έναρξης άσκησης επαγγέλματος Εκπαιδευτή υποψηφίων οδηγών, χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Ιδιωτικού Κέντρου Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων, χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίου υγρών καυσίμων, χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σταθμού αυτοκινήτων, χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείου επισκευής οχημάτων, εκδόθηκε η με αριθ. οικ. 52424/8501/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2663) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Υποδομ. Μεταφ. & Δικτύων, κατωτ. αριθ. 130^ε.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διοικητικής διαδικασίας συγκέντρωσης των δικαιολογητικών για την χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, μεταβίβασης άδειας και μεταστέγασης Ανώτερων Ιδιωτικών Σχολών Δραματικής Τέχνης (Τμήμα Υποκριτικής) και Ανώτερων Ιδιωτικών Σχολών Χορού (Τμήμα Καθηγητών Χορού και Τμήμα Χορευτών), εκδόθηκε η με αριθ. ΥΠΠΟΤ/107291/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2664) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^{στ}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διοικητικής διαδικασίας συγκέντρωσης των δικαιολογητικών για την χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, μεταβίβασης άδειας και μεταστέγασης Ερασιτεχνικών Σχολών Χορού, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΠΠΟΤ/107296/9-9 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2665) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^ς.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρου Αποθεραπείας – Αποκατάστασης και Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία που χαρακτηρίζονται από νοητική υστέρηση, εκδόθηκε η με αριθ. Π3β/Φ.ΓΕΝ/Γ.Π.οικ.123218/9-10 Νοεμ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2686) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^η.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών της χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας φροντιστηρίου μέσης και ανώτατης εκπαίδευσης και κέντρου ξένων γλωσσών, άδειας κατ' οίκον διδασκαλίας, διδασκαλίας σε φροντιστήρια και διδασκαλίας σε κέντρα ξένων γλωσσών, εκδόθηκε η με αριθ. ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1./26356/19-20 Δεκ.

2011 (ΦΕΚ Β' 2884) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Παιδείας, Δια βίου μάθησης & Θρησκ., κατωτ. αριθ. 130^θ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διοικητικής διαδικασίας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με το Π.Δ. 38/25-25 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 78), Τομ. 31, Κεφ. Α, Θέμα γ, αριθ. 35, σελ. 40,10, εκδόθηκε η με αριθ. ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/25209/1-22 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2926) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Παιδείας, Δια βίου μάθησης & Θρησκ., κατωτ. αριθ. 130^κ, όπως αντικαταστάθηκε από την με αριθ. 117821/ΙΑ/27 Αυγ. – 5 Σεπτ. 2013 (ΦΕΚ Β' 2192) Απ. Υπ. Παιδείας & Θρησκ. – Δι.Μ.Η.Δ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διοικητικής διαδικασίας χορήγησης άδειας λειτουργίας σε Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών, εκδόθηκε η με αριθ. 148893/ΙΑ/28-28 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 2992) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Παιδείας, Δια βίου μάθησης & Θρησκ., κατωτ. αριθ. 130^{κα}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης αδειών λειτουργίας των εμπορικών εκθέσεων και των εκθεσιακών κέντρων, εκδόθηκε η με αριθ. Κ1-3508/29-29 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3009) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Ανάπτ. Ανταγωνιστ. & Ναυτιλ. – Π.Ε.Κ.Α., κατωτ. αριθ. 130^{κβ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή εταιρειών εργαστηρίων αισθητικής χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. Υ3β/Γ.Π./οικ. 140150/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3174) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^{κγ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή εταιρειών μονάδων αδυνατίσματος – διαιτολογικών μονάδων χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. Υ3β/Γ.Π./οικ. 140157/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3174) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^{κδ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή εταιρειών οδοντοτεχνιτών εργαστηρίων χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. Υ3β/Γ.Π./οικ. 140158/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3174) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^{κε}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή εταιρειών εργαστηρίων φυσικοθεραπείας χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. Υ3β/Γ.Π./οικ. 140163/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3174) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^{κστ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από τους νόμιμα εγκαταστημένους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. παρόχους υπηρεσιών ή εταιρειών καταστημάτων οπτικών ειδών και τμημάτων φακών επαφής χωρίς εγκατάσταση σύμφωνα με τις

διατάξεις του Νομ. 3844/29 Απρ.-3 Μαΐου 2010 (ΦΕΚ Α' 63), Τομ. 40, Κεφ. Δ, Θέμα β, αριθ. 130, σελ. 464,229, εκδόθηκε η με αριθ. Υ3β/Γ.Π./οικ. 140165/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3174) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης, κατωτ. αριθ. 130^{κζ}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης άδειας ενεργειακού επιθεωρητή (Α' και Β' τάξης) και εγγραφής στο σχετικό μητρώο νομικών προσώπων που έχουν μέλος, εταίρο ή υπάλληλό τους ενεργειακό επιθεωρητή, εκδόθηκε η με αριθ. 366/19-30 Δεκ. 2011 (ΦΕΚ Β' 3247) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Π.Ε.Κ.Α., κατωτ. αριθ. 130^{κη}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της διαδικασίας χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.) σε ναυλομεσιτικά γραφεία, εκδόθηκε η με αριθ. 798/13-13 Ιαν. 2012 (ΦΕΚ Β' 19) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Ανάπτ. Ανταγωνιστικ. & Ναυτιλ. - Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^{κθ}.

Για την υποβολή στα Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της δήλωσης για την προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών πολιτικού μηχανικού, αρχιτέκτονα μηχανικού, αγρονόμου και τοπογράφου μηχανικού, μηχανολόγου μηχανικού, ηλεκτρολόγου μηχανικού και μηχανικού υπολογιστών, ναυπηγού μηχανολόγου μηχανικού, χημικού μηχανικού, μεταλλειολόγου – μεταλλουργού μηχανικού και όλων των ειδικοτήτων μηχανικού που αναφέρονται στο Παράρτημα Α', από επαγγελματίες υπηκόους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά, εκδόθηκε η με αριθ. 36662/ΙΑ/2-10 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Β' 1122) Απ. Υπ. Παιδείας, Δια βίου Μάθησης & Θρησκ., κατωτ. αριθ. 130^λ όπως συμπληρώθηκε με την με αριθ. 2320/ΙΑ/8-10 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 28) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Ανάπτ., Ανταγωνιστικ., Υποδομ., Μεταφ. & Δικτύων - Παιδείας & Θρησκ., Πολιτισμ. & Αθλητισμ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών προέγκρισης ίδρυσης, άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, αντικατάστασης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας, αντικατάστασης άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας Θεάτρων και Κινηματογράφων και άδειας χρήσης μουσικών οργάνων, εκδόθηκε η με αριθ. ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/9386/10-30 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Β' 1409) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Οικ. – Π.Ε.Κ.Α. - Υγείας & Κοινων. Αλληλεγγύης – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^{λγ}.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν την ίδρυση και λειτουργία Ιδιωτικών Γυμναστηρίων ή Ιδιωτικών Σχολών εκμάθησης αθλήματος, αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, εκδόθηκε η με αριθ. 363/10-10 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 19) Απ. Υπ. Οικ. – Δι.Μ.Η.Δ. – Παιδείας & Θρησκ. – Πολιτισμ. & Αθλητισμ., κατωτ. αριθ. 130^{λε}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. δήλωσης από επαγγελματίες υπηκόους κράτους-μέλους της Ε.Ε., περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων, οι οποίοι είναι νόμιμα εγκαταστημένοι στα κράτη αυτά και διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα για την εκεί άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, μελέτης, λειτουργίας και συντήρησης ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, ψυκτικών

εγκαταστάσεων, ηλεκτροσυγκολλήσεων, χειρισμού μηχανημάτων έργου υδραυλικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων καυστήρων υγρών ή αερίων καυσίμων, εκδόθηκε η με αριθ. 2321/ΙΑ/8-10 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 28) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Ανάπτ. Ανταγωνιστ. Υποδομ. Μεταφ. & Δικτύων – Παιδείας & Θρησκ. – Πολιτισμ. & Τουρισμ., κατωτ. αριθ. 130^{στ}.

Για την υποβολή μέσω των Ε.Κ.Ε. της δήλωσης παρόχων υπηρεσιών ή επιχειρήσεων νόμιμα εγκαταστημένων σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ο.Κ. για την προσωρινή παροχή υπηρεσιών σχολής εκπαίδευσης χειριστών ταχυπλόων σκαφών ή θαλάσσιων μοτοποδηλάτων, σχολής ναυαγοσωστικής εκπαίδευσης, καταδυτικού συνεργείου, ναυτικού πράκτορα και συναφών δραστηριοτήτων, εκδόθηκε η με αριθ. 513.12/13/57/9-10 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 29) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ. – Ναυτιλ. & Αιγαίου, κατωτ. αριθ. 130^ζ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών για την αναγγελία ίδρυσης σχολής εκπαίδευσης χειριστών ταχυπλόων σκαφών ή θαλάσσιων μοτοποδηλάτων, σχολής ναυαγοσωστικής εκπαίδευσης, καταδυτικού συνεργείου, άσκηση επαγγέλματος ναυτικού πράκτορα, λειτουργία λουτρικής εγκατάστασης, παροχή καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής, άσκηση υπαίθριου εμπορίου επί πλοίων, εκμίσθωση θαλασσίων μέσων αναψυχής και άλλων δραστηριοτήτων αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου, εκδόθηκε η με αριθ. 513.12/13/118β/10-11 Ιαν. 2013 (ΦΕΚ Β' 35) Απ. Υπ. Οικονομ. – Δι.Μ.Η.Δ. – Ναυτιλ. & Αιγαίου, κατωτ. αριθ. 130^η.

Για την χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας από τα Κ.Ε.Π. εκδόθηκε η με αριθ. ΔΟΛΚΕΠ/Φ15/6/οικ/26-27 Φεβρ. 2014 (ΦΕΚ Β' 486) Απ. Υπ. Οικον. – Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^κ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών αναγγελίας ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρου Θεωρητικής Εκπαίδευσης Υποψηφίων Οδηγών, Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων, σχολής υποψηφίων οδηγών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, αναγγελίας έναρξης άσκησης επαγγέλματος εκπαιδευτή υποψηφίων οδηγών, αναγγελίας λειτουργίας Ιδιωτικού Κέντρου Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων, αναγγελίας λειτουργίας αυτόνομης πανελλαδικής επιχείρησης οδικής βοήθειας, αναγγελίας έναρξης άσκησης επαγγέλματος ραδιοηλεκτρολόγου Α', ραδιοηλεκτρολόγου Β', ραδιοτεχνίτη, βοηθού ραδιοτεχνίτη, ραδιοηλεκτρικού εργαστηρίου και συναφών δραστηριοτήτων εκδόθηκε η με αριθ. ΟΙΚ.26640/2298/23 Απρ. – 22 Μαΐου 2014 (ΦΕΚ Β' 1302) Απ. Υπ. Οικονομικών – Δι.Μ.Η.Δ. – Υποδομ., Μεταφορ. & Δικτύων, κατωτ. αριθ. 130^μ.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. της υποβολής αιτήματος για την χορήγηση e-παραβόλου εκδόθηκε η με αριθ. ΔΟΛΚΕΠ/Φ15/19/οικ.14290/4-16 Ιουν. 2014 (ΦΕΚ Β' 1580) Απ. Υπ. Οικονομικών – Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^ν.

Για την διεκπεραίωση μέσω των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν ως Ε.Κ.Ε. των διοικητικών διαδικασιών αναγγελίας άσκησης επαγγέλματος κομμωτή-κουρέα και τεχνίτη περιποίησης ποδιών – χεριών εκδόθηκε η με αριθ. Υ1γ/Γ.Π/οικ. 75888/2-5 Σεπτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 2377) Απ. Υπ. Οικονομικών – Δι.Μ.Η.Δ. – Υγείας, κατωτ. αριθ. 130^ο.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την εγκυρότητα, νομιμότητα, ακεραιότητα, ακρίβεια και επικαιροποίηση των πληροφοριών, στις οποίες τα

συναλλασσόμενα με τον φορέα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. έχουν πρόσβαση με χρήση ΤΠΕ.

4. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την ασφάλεια των πληροφοριών, των δεδομένων και των ηλεκτρονικών εγγράφων που παράγουν, καταχωρίζουν, τηρούν, διακινούν ή με οποιονδήποτε τρόπο διαχειρίζονται, καθώς και για την ασφάλεια των ΤΠΕ και των υπηρεσιών που παρέχουν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς.

5. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διασφαλίζουν ότι η παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γίνεται κατά τρόπο που υποστηρίζει και ενθαρρύνει, ιδίως με τεχνικά μέσα και με την επιλογή των κατάλληλων μορφών αδειών χρήσης, την πρόσβαση στην πληροφορία του δημόσιου τομέα και την περαιτέρω χρήση αυτής κατά τα οριζόμενα στο ν. 3448/2006 και στις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οργανώνουν και χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο ώστε να ενισχύουν την ανάπτυξη των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, καθώς και τη δυνατότητα των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. που κατοικούν ή ασκούν δραστηριότητες σε αυτές τις περιοχές να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ.

7. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διαμορφώνουν την πληροφόρηση και επικοινωνία και εν γένει τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο, ώστε αυτές να είναι φιλικές προς τον χρήστη, να διασφαλίζουν και να ενισχύουν την ισότητα ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες πρόσβασης ορισμένων ομάδων ή ατόμων και ιδίως των ατόμων με αναπηρία.

8. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η διαμόρφωση και προμήθεια των αντίστοιχων πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και υπηρεσιών πρέπει να γίνεται με γνώμονα τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρίες και τη δυνατότητα αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών από αυτά.

9.«Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης ρυθμίζονται οι πολιτικές ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα, καθώς και οι σχετικές διαδικασίες για την ασφάλεια των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.»

Η παρ. 9 προστέθηκε με την περίπτ. δ' της παρ. 2 άρθρ. 13 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α' 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14.

Άρθρο 5

Δημιουργία δικτυακού τόπου

1. Κάθε φορέας δημόσιου τομέα υποχρεούται να δημιουργεί και να διατηρεί δικτυακό τόπο με τις κατάλληλες εφαρμογές, ιδίως για την υποβολή αναφορών, δηλώσεων και αιτήσεων από τα συναλλασσόμενα με αυτόν φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. Η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται και με απλή φιλοξενία σχετικής με το συγκεκριμένο φορέα ιστοσελίδας σε δικτυακό τόπο που διαχειρίζεται ιεραρχικά προϊσταμένη ή εποπτεύουσα αυτού αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι διατίθεται εμφανώς η διεύθυνση ηλεκτρονικής επικοινωνίας με το συγκεκριμένο φορέα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προσδιορίζονται οι γενικοί όροι και οι λειτουργικές προδιαγραφές, οι

γενικοί όροι χρήσης, καθώς και οι γενικοί όροι ως προς την πολιτική ασφάλειας και την πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας των δικτυακών τόπων που διατηρούν οι φορείς του δημόσιου τομέα.

Για την κύρωση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/10-12 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Β' 1301), κατωτ. αριθ. 130^α.

2. Ο δικτυακός τόπος οφείλει να παρέχει με κάθε πρόσφορο τρόπο τη δυνατότητα επικοινωνίας των φυσικών προσώπων και των Ν.Π.Ι.Δ. με τον φορέα του δημόσιου τομέα, ιδίως με τη διάθεση της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τη διαμόρφωση ειδικού χώρου για τη διατύπωση των ερωτημάτων κάθε ενδιαφερόμενου.

3. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα προσδιορίζει τους όρους και τα εργαλεία τήρησης του δικτυακού τόπου, τηρώντας τις αρχές της δημοσιότητας, της ποιότητας, της ασφάλειας, της προσβασιμότητας και της διαλειτουργικότητας. Στο δικτυακό τόπο περιλαμβάνεται αναφορά των στοιχείων του υπευθύνου τήρησης και του αναπληρωτή του και των στοιχείων επικοινωνίας αυτών.

4. Οι δικτυακοί τόποι που δημιουργούνται και τηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων είναι τόποι ελεύθερης και χωρίς περιορισμούς πρόσβασης, εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον οικείο φορέα για λόγους διαφύλαξης κρατικού απορρήτου ή απορρήτου που προστατεύεται από διάταξη νόμου.

Άρθρο 6

Πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων του δημόσιου τομέα

1. Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων, των όρων και των περιορισμών που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα (άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας), ως προς την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και ως προς την επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997), οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να δημοσιοποιούν και να καθιστούν προσιτές, ιδίως στους δικτυακούς τόπους τους, τις πληροφορίες που διαθέτουν και εμπίπτουν στο πεδίο της αρμοδιότητας και δραστηριότητάς τους. Οφείλουν ιδίως να καθιστούν με εύληπτο τρόπο προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο τη βασική νομοθεσία που αναφέρεται στα εκάστοτε πεδία αρμοδιότητας ή δραστηριότητάς τους, πληροφορίες για τις υπηρεσίες και συναλλαγές, οι οποίες παρέχονται από αυτούς ιδίως με χρήση ΤΠΕ, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία, η πρόσβαση στην οποία διευκολύνει την άσκηση δικαιωμάτων ή την εκπλήρωση υποχρεώσεων που προβλέπει ο νόμος.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διαθέτουν τις ανωτέρω πληροφορίες και έγγραφα σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν ιδίως να διαθέτουν στους δικτυακούς τόπους τους, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα, τα υποδείγματα - κείμενα αιτήσεων, δηλώσεων, παραστατικών που είναι αναγκαία για την άσκηση δικαιωμάτων ή την εκπλήρωση υποχρεώσεων των συναλλασσομένων με αυτούς, ανεξάρτητα από το εάν η σχετική επικοινωνία ή συναλλαγή θα πραγματοποιηθεί με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα εγγυώνται την εγκυρότητα και νομιμότητα και μεριμνούν για την ποιότητα και επικαιροποίηση των πληροφοριών και εγγράφων που αναρτούν ή κοινοποιούν προς ανάρτηση στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του

Ελληνικού Δημοσίου ή στην κατά περίπτωση προβλεπόμενη πύλη ή τόπο πρόσβασης.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, των διατάξεων για την προστασία της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα, οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται, ανακοινώνονται και κοινοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, μπορούν ελεύθερα να μεταφορτώνονται, να προσκτώνται, να αποθηκεύονται, να τυγχάνουν επεξεργασίας, να διαδίδονται και να χρησιμοποιούνται περαιτέρω υπό τον όρο ότι μνημονεύεται κατάλληλα η πηγή τους και δεν εμφανίζονται ως πρωτότυπες πληροφορίες, εάν έχουν υποστεί μετατροπές.

5. Οι περιορισμοί και οι όροι χρήσης των πληροφοριών και εγγράφων που αναρτώνται πρέπει να δημοσιεύονται κατά σαφή και εμφανή τρόπο στο δικτυακό τόπο του φορέα του δημόσιου τομέα. Οι τροποποιήσεις των περιορισμών και των όρων χρήσης πρέπει να είναι άμεσα και ευχερώς αναγνωρίσιμες.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να μεριμνούν για την ευρετηρίαση και τεκμηρίωση της πληροφορίας που διαθέτουν, όπως και για την παροχή υπηρεσιών καταλόγου, αναζήτησης και αυτοματοποιημένης αίτησης και διάθεσης πληροφοριών και εγγράφων του δημόσιου τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 7

Γενικές αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με σεβασμό του δικαιώματος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικότητας των φυσικών προσώπων.

2. Κατά το σχεδιασμό, διαμόρφωση και προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γίνεται αξιολόγηση των επιπτώσεών τους στην ιδιωτικότητα και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. Ο σχεδιασμός, η διαμόρφωση και η προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να γίνεται, λαμβάνοντας υπόψη το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και την ανάγκη διαμόρφωσης των συστημάτων και υπηρεσιών κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4. Όπου ο παρών νόμος απαιτεί τη συγκατάθεση του προσώπου για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η σχετική δήλωση μπορεί να δίδεται και με χρήση ΤΠΕ. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που είναι υπεύθυνος επεξεργασίας εξασφαλίζει ότι η δήλωση, η οποία καταγράφεται με ασφαλή τρόπο, είναι ανά πάσα στιγμή προσβάσιμη και μπορεί οποτεδήποτε να ανακληθεί χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

Άρθρο 8

Δικαιώματα των προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

1. Αν τα φυσικά πρόσωπα επιθυμούν να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν και έχουν γνωστοποιήσει σε φορείς του δημόσιου τομέα για μελλοντικές ηλεκτρονικές συναλλαγές τους με τους φορείς αυτούς, παρέχουν προς τούτο την έγγραφη συγκατάθεσή τους μετά από ενημέρωση για τις ενδεχόμενες μελλοντικές χρήσεις και τους σκοπούς που επιδιώκονται, τους αποδέκτες και τις κατηγορίες αποδεκτών, καθώς και την ύπαρξη δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

2. Περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για στατιστικούς λόγους ή για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών επιτρέπεται, εφόσον τα δεδομένα αυτά καταστούν ανώνυμα σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 3 είτε με έγγραφη συγκατάθεση των φυσικών προσώπων ή των νομίμων εκπροσώπων τους.

3. Με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν την ενημέρωση των προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2.

4. Οι δημόσιες αρχές δεν επιτρέπεται να εξαρτούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τη συγκατάθεση των προσώπων για την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων που τα αφορούν είτε για στατιστικούς σκοπούς και για σκοπούς βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών είτε για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο μέλλον.

5. Με την προϋπόθεση της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και της ασφάλειας, τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να ασκούν και με χρήση ΤΠΕ τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης που προβλέπονται στα άρθρα 12 και 13 του ν. 2472/1997.

Άρθρο 9

Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες των φορέων του δημόσιου τομέα

Το παρόν άρθρο κωδικοποιήθηκε στο άρθρ. 2 του Π.Δ. 28/17-23 Μαρτ. 2015 (ΦΕΚ Α' 34), κατωτ. αριθ. 137.

1. Η πρόσβαση στα έγγραφα, όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 αφορά και στα ηλεκτρονικά έγγραφα και μπορεί να ασκηθεί και με χρήση ΤΠΕ κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

2. Όταν ασκείται το κατά το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα που τηρούνται ηλεκτρονικά από φορέα του δημόσιου τομέα, η μελέτη του εγγράφου ή η χορήγηση αντιγράφου μπορεί να γίνει και με χρήση ΤΠΕ.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται ο τρόπος πρόσβασης, της μελέτης των εγγράφων και της χορήγησης αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών τεχνολογιών, οι υποχρεώσεις του αιτούντος και κάθε σχετικό θέμα.

Για την πρόσβαση και χορήγηση ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων, βλ. άρθρ. 7 της με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/23-23 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 1317) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^{αβ}.

Άρθρο 10

Δικαίωμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και χρήσης ΤΠΕ

1. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. έχουν δικαίωμα να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ και ιδίως να κάνουν χρήση ηλεκτρονικών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων προκειμένου να χρησιμοποιούν προσφερόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, να λαμβάνουν και να δίδουν πληροφορίες, να έχουν πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα, να καταθέτουν αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα και να λαμβάνουν διοικητικά ή άλλα έγγραφα που απευθύνουν σε αυτά οι φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. έχουν δικαίωμα να επιλέγουν μεταξύ των διαθέσιμων μέσων και τρόπων επικοινωνίας και συναλλαγής με τους φορείς του δημόσιου τομέα. Η επιλογή του τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής δηλώνεται κατά την έναρξη της επικοινωνίας ή συναλλαγής με τον φορέα του δημόσιου τομέα και μπορεί να μεταβάλλεται από το συναλλασσόμενο με τον φορέα του δημόσιου τομέα πρόσωπο σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, εφόσον υπάρξει έγκαιρη και σαφής δήλωση της μεταβολής της προηγούμενης επιλογής. Οι υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα και ιδίως οι υπάλληλοι των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών επικουρούν κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο που αδυνατεί να χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ για την επικοινωνία και συναλλαγή του με φορείς του δημόσιου τομέα.

3. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. μπορεί, σε εξαιρετικές περιστάσεις, να μεταβάλλει τον τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής, εφόσον αυτό επιβάλλεται από επιτακτικές οργανωτικές ανάγκες και τα συναλλασσόμενα με αυτόν πρόσωπα ενημερώνονται εγκαίρως και σαφώς για τη μεταβολή του τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής.

4. Με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού μπορεί να προσδιορίζεται η επικοινωνία ή συναλλαγή με χρήση ΤΠΕ ως μοναδικός τρόπος επικοινωνίας ή συναλλαγής, εφόσον οι φορείς του δημόσιου τομέα, των οποίων προΐσταται ή τους οποίους εποπτεύει, απευθύνονται ή συναλλάσσονται με Ν.Π.Ι.Δ., ενώσεις προσώπων ή φυσικά πρόσωπα που λόγω της φύσης τους, των τεχνικών - οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους τεκμαίρεται ότι έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών.

Άρθρο 11

Διαρκής συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών

1. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. δια των εκπροσώπων τους μπορούν να διατυπώνουν παρατηρήσεις και προτάσεις αναφορικά με τη λειτουργία των φορέων του δημόσιου τομέα και την παροχή υπηρεσιών από αυτούς, ιδίως με χρήση ΤΠΕ.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται, αξιολογούν και αξιοποιούν τις παρατηρήσεις και προτάσεις για τη βελτίωση της οργάνωσης και της παροχής υπηρεσιών από αυτούς.

3. Για το σκοπό αυτόν ιδρύεται και λειτουργεί δικτυακός τόπος υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα πρότυπα, οι προδιαγραφές, οι διαδικασίες για την ίδρυση και λειτουργία του δικτυακού τόπου και για τη χρήση των υπηρεσιών των

ΚΕΠ και των υπηρεσιών επικοινωνίας των φορέων της δημόσιας διοίκησης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Άρθρο 12

Έκδοση ηλεκτρονικών εγγράφων

1. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων επιτρέπεται η έκδοση διοικητικών πράξεων, η σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους, καθώς και η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα ή μεταξύ αυτών και των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ.

2. Από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται ως προς τη διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση τα έγγραφα για τα οποία προβλέπεται από το νόμο απαγόρευση χορήγησης αντιγράφων.

3. Αν η επιδιωκόμενη από φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ. ή απευθυνόμενη σε αυτά πράξη αφορά έγγραφα, τα οποία περιλαμβάνονται στην προηγούμενη παράγραφο, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει εγκαίρως και με τον εκάστοτε πλέον πρόσφορο τρόπο τον ενδιαφερόμενο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα πρότυπα και οι ελάχιστες προδιαγραφές μορφής και αναγκαίων στοιχείων των ηλεκτρονικών εγγράφων που εκδίδουν οι φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/23-23 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 1317) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^β.

Άρθρο 13

Κύρος και αποδεικτική ισχύς ηλεκτρονικών εγγράφων

1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που συντάσσονται από όργανο φορέα του δημόσιου τομέα και φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα.

2. Τα ηλεκτρονικά διοικητικά έγγραφα φέρουν υποχρεωτικά ασφαλή χρονοσήμανση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα τεχνικά θέματα και διαδικασίες, καθώς και τα πρότυπα που απαιτούνται σε περίπτωση που ένα ηλεκτρονικό έγγραφο ή πράξη ή ένα σχέδιο εγγράφου προσυπογράφεται από περισσότερους υπαλλήλους-λειτουργούς διάφορων ιεραρχικών βαθμίδων.

Για το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων βλ. άρθρ. 5 της με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/23-23 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 1317) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^β.

Άρθρο 14

Αντίγραφα

1. Αντίγραφα εγγράφων που παράγονται με ΤΠΕ έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου, εφόσον: α) το πρωτότυπο ηλεκτρονικό ή έντυπο έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή φορέα του δημόσιου τομέα και κατά τη διαδικασία της καταχώρισης, της ψηφιοποίησης, της αναπαραγωγής και της εκτύπωσης καθίσταται δυνατή η ταύτιση πρωτοτύπου και ηλεκτρονικού αντιγράφου ή β) το αντίγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και ασφαλή χρονοσήμανση.

«Έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που παράγονται με χρήση Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), ιδίως μέσω της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης του Ελληνικού Δημοσίου, γίνονται δεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα του άρθρου 3 του Ν. 3979/2011 για την διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών και επιχειρήσεων. Τα παραπάνω έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις μπορούν να αποθηκεύονται ηλεκτρονικά σε ασφαλή αποθηκευτικό χώρο (ηλεκτρονική θυρίδα χρήστη) της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης. Πρόσβαση στην ηλεκτρονική θυρίδα χρήστη, μπορούν να έχουν όλοι οι φορείς του δημόσιου τομέα του άρθρου 3 του Ν. 3979/2011 προκειμένου να γνωστοποιούν ή να κοινοποιούν, έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις, καθώς και να παραλαμβάνουν μετά από εξουσιοδότηση του χρήστη δικαιολογητικά που έχουν αποθηκευτεί στην ηλεκτρονική θυρίδα του. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες, καθώς και κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

Τα μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκαν με την περίπτ. α' της παρ. 2 άρθρ. 13 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α' 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14.

2. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να ψηφιοποιεί ή να αναπαράγει με χρήση ΤΠΕ έντυπα έγγραφα που εκδίδει ή έχει εκδώσει ή άλλα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που κατέχει στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της και να πιστοποιεί την ταύτιση πρωτοτύπου και ακριβούς ηλεκτρονικού αντιγράφου, βεβαιώνοντας την ακεραιότητα και αυθεντικότητά του.

3. Σε περίπτωση καταστροφής πρωτότυπων έντυπων εγγράφων μετά την παραγωγή ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου στο πρωτόκολλο καταστροφής μνημονεύονται τα ειδικότερα στοιχεία που αναφέρονται στην παραγωγή και αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ορίζονται οι διαδικασίες, οι τεχνικές και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αναφέρεται στην ψηφιοποίηση εγγράφων και στην καταστροφή των έντυπων εγγράφων.

Για ζητήματα ηλεκτρονικού αρχείου και ψηφιοποίησης εγγράφων εκδόθηκε το Π.Δ. 25/19-25 Φεβρ. 2014 (ΦΕΚ Α' 44), κατωτ. αριθ. 134.

5. (Καταργήθηκε από την περίπτ. γ' της παρ. 2 άρθρ. 13 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α' 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14).

Άρθρο 15

Δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων

1. Η δημιουργία ή επικύρωση επί μέρους αρχείου της εκάστοτε διαδικασίας ή υπόθεσης πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικής ένδειξης από το κάθε φορά προς τούτο εξουσιοδοτημένο όργανο του φορέα δημόσιου τομέα κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαδικασίας.

2. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικά αρχεία των ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία εκδίδει, κατέχει ή διακινεί και σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του ή το πεδίο των δραστηριοτήτων του.

3. Οι διαδικασίες και τα μέσα καταχώρισης, τήρησης και εν γένει της επεξεργασίας των ηλεκτρονικών εγγράφων στα ηλεκτρονικά αρχεία πρέπει να πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις ασφαλείας και να εγγυώνται ιδίως την ακεραιότητα, αυθεντικότητα, εμπιστευτικότητα, και την ποιότητα των εγγράφων, καθώς και των δεδομένων και πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καθορίζονται τα ζητήματα που αναφέρονται στη συγκρότηση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, τα μέσα τήρησης, τα τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής διαχείρισης - αρχειοθέτησης και αναζήτησης εγγράφων και δεδομένων, καθώς και οι κατευθύνσεις για τα μέτρα οργανωτικής και τεχνικής ασφάλειας.

Εκδόθηκε το Π.Δ. 25/19-25 Φεβρ. 2014 (ΦΕΚ Α' 44), κατωτ. αριθ. 134.

5. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα μεριμνά ώστε τα ηλεκτρονικά έγγραφα, τα ψηφιακά αντίγραφα εντύπων και εγχάρτων εγγράφων και τα ηλεκτρονικά αρχεία τηρούνται με τρόπο, σε μορφή και υλικούς φορείς που εξασφαλίζουν τη διατηρησιμότητα, την προσβασιμότητα και την αναγνωσιμότητά τους. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα ζητήματα της τήρησης και διατήρησης των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων, καθώς και της κατάθεσης αρχείων, ηλεκτρονικών εγγράφων ή ψηφιακών αντιγράφων εντύπων ή εγχάρτων εγγράφων στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Εκδόθηκε το Π.Δ. 25/19-25 Φεβρ. 2014 (ΦΕΚ Α' 44), κατωτ. αριθ. 134.

Άρθρο 16

Τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου

1. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταχωρίζονται πράξεις, όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

2. Η καταχώριση στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο που τηρείται από τον φορέα του δημόσιου τομέα πραγματοποιείται, ανεξάρτητα εάν η παραγωγή, έκδοση ή διακίνηση εγγράφων πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο και ανεξάρτητα εάν η διοικητική πράξη ή ενέργεια διεκπεραιώνεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικό τρόπο.

3. Τα συστήματα ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου εκδίδουν ηλεκτρονικό αποδεικτικό καταχώρισης που περιλαμβάνει στοιχεία ταυτοποίησης του εγγράφου, όπως εκδότης, θέμα, ημερομηνία και ώρα καταχώρισης, καθώς και το μοναδικό αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου. Ως χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο λογίζεται η ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο αποδεικτικό καταχώρισης.

4. Η βεβαίωση καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο γνωστοποιείται στο φυσικό πρόσωπο ή στο Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εκτός εάν αυτό έχει αιτηθεί ή επιλέξει διαφορετικά κατά την αρχική επικοινωνία. Με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίηση), τα συναλλασσόμενα με τον φορέα του δημόσιου τομέα φυσικά πρόσωπα ή τα Ν.Π.Ι.Δ. δια των εξουσιοδοτημένων από αυτά προσώπων μπορούν να ενημερώνονται με χρήση ΤΠΕ αναφορικά με τη διακίνηση των εγγράφων που έχουν πρωτοκολληθεί και εν γένει για την πορεία της υπόθεσης που τα αφορά.

Άρθρο 17

Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα

1. Οι φορείς δημόσιου τομέα διακινούν ή ανταλλάσσουν με χρήση ΤΠΕ έγγραφα και δεδομένα στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί και για την εκπλήρωση αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι όροι ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και επιβεβαιώνεται η ταυτότητα (αυθεντικοποίηση) των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων. Οι όροι ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται για τη διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Για την ασφαλή διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων βλ. άρθρ. 6 της με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/23-23 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 1317) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^β.

2. Εφόσον τηρούνται οι όροι ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από την κατηγορία, τη φύση και το σκοπό των διακινούμενων εγγράφων ή δεδομένων, οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να αναζητούν δημόσια έγγραφα ή έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των ίδιων ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα, καθώς και να διακινούν και να διαβιβάζουν αυτά με χρήση ΤΠΕ, εφόσον είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση διαδικασίας, συναλλαγής ή αιτήματος φυσικού προσώπου ή Ν.Π.Ι.Δ. και το πρόσωπο αυτό έχει συγκατατεθεί στην αναζήτηση και διακίνηση των εγγράφων αυτών.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα κάνουν χρήση ΤΠΕ στη μεταξύ τους επικοινωνία, διακίνηση και ανταλλαγή εγγράφων και δεδομένων εφαρμόζοντας τα πρότυπα και τις τεχνικές, με βάση το προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως εκάστοτε ισχύει, προκειμένου να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο επίπεδο διαλειτουργικότητας.

4. Το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης επικαιροποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όταν αυτό επιβάλλεται είτε από τη μεταβολή του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την παροχή υπηρεσιών είτε από τη μεταβολή του τεχνολογικού περιβάλλοντος και της αντίστοιχης υποδομής.

Για την κύρωση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/10-12 Απρ. 2012 (ΦΕΚ Β' 1301), κατωτ. αριθ. 130^α.

Άρθρο 18

Αυτοματοποιημένη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

1. Η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η εκπλήρωση αιτημάτων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά ή μη, μπορεί να γίνεται με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη ΤΠΕ, με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των αιτούντων και των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων και της τήρησης των όρων ασφαλείας στο επίπεδο που επιβάλλεται από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών και των αντίστοιχων δεδομένων, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 32 του παρόντος. Οι πράξεις που εκδίδονται συνιστούν διοικητικές πράξεις.

2. Η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ανταπόκριση σε αιτήματα φυσικών προσώπων είτε με διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα είτε με διασύνδεση ηλεκτρονικών αρχείων ή βάσεων δεδομένων που τηρούνται από φορείς του δημόσιου τομέα είτε με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων, πραγματοποιείται, με τήρηση των προϋποθέσεων και εγγυήσεων της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 19

Κοινή χρήση και αξιοποίηση υποδομών, ΤΠΕ και δεδομένων

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων και ιδίως των διατάξεων για την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων που αναφέρονται στην προστασία κρατικών απορρήτων ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται σε ειδικές διατάξεις, και την επιφύλαξη των διατάξεων του Κεφαλαίου Θ', οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να χρησιμοποιούν από κοινού υπολογιστικές λειτουργίες, υποδομές των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ, καθώς και δεδομένα, με εξαίρεση τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να εξασφαλίζουν τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να βελτιώνουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους. Η κοινή χρήση υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων, καθώς και δεδομένων πραγματοποιείται ιδίως με τη δημιουργία κοινών υπολογιστικών κέντρων, τη διασύνδεση των υφιστάμενων ή νέων υπολογιστικών κέντρων των φορέων του δημόσιου τομέα, τη λειτουργία τους με ενιαία πολιτική διαχείρισης και διάθεσης. Οι αρχές, διαδικασίες, προϋποθέσεις και όροι κοινής χρήσης και αξιοποίησης υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων, καθώς και δεδομένων, καθώς και οι γενικές κατευθύνσεις για την κτήση και άσκηση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας από τους φορείς του δημόσιου τομέα καθορίζονται, προτυποποιούνται και επικαιροποιούνται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

Για την πρόσβαση της Ελληνικής Αστυνομίας στην κεντρική βάση δεδομένων του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Εθνικού Δημοτολογίου του Υπουργείου Εσωτερικών εκδόθηκε η με αριθ. 16710/25 Απρ. -25 Μαΐου 2014 (ΦΕΚ Β' 1147) Απ. Υπ. Εσωτ. Διοικ. Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Τομ. 3, Κεφ. Γ, Θέμα γ, αριθ. 10.

2. Οι δημόσιοι φορείς τηρούν μητρώο των πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών και συστημάτων, του λογισμικού, καθώς και των κατηγοριών αρχείων και δεδομένων που χρησιμοποιούν ή τηρούν. Το μητρώο περιλαμβάνει λεπτομερή αναφορά στις άδειες χρήση/ εκμετάλλευσης και εν γένει στα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του φορέα του δημόσιου τομέα και είναι με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, προσιτό σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα και σε κάθε ενδιαφερόμενο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται οι γενικές προδιαγραφές και η μορφή τήρησης των μητρώων αυτών και οι διαδικασίες πρόσβασης και διάθεσης του περιεχομένου τους.

Για το Μητρώο Ψηφιακής Υποδομής των δημοσίων φορέων εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/4345/3-8 Ιουλ. 2014 (ΦΕΚ Β' 1860) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^ξ.

3. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει πριν από την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίηση λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ να εξετάζει με τον πλέον πρόσφορο τρόπο τη διαθεσιμότητά τους στον ίδιο φορέα ή σε άλλους φορείς του δημόσιου τομέα και τη δυνατότητα κοινής χρήσης αυτών κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία. Κατά την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίηση λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ κάθε φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να αιτιολογεί ρητά και ειδικά την έλλειψη της δυνατότητας αξιοποίησης αντίστοιχων διαθέσιμων υποδομών και συστημάτων στον ίδιο ή σε άλλο φορέα του δημόσιου τομέα.

4. Κατά την κατάρτιση συμβάσεων για την ανάπτυξη προϊόντων λογισμικού για λογαριασμό φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να προβλέπεται ότι το προϊόν λογισμικού που παραδίδεται από τον ανάδοχο στον φορέα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τον πηγαίο κώδικα και την αναγκαία τεκμηρίωση, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, τα οποία θα πρέπει να καταχωρίζονται στο μητρώο της παραγράφου 2. Η σχετική σύμβαση θα πρέπει να προβλέπει, επίσης, ότι το προϊόν λογισμικού παραδίδεται στον φορέα του δημόσιου τομέα με όρους ώστε ο φορέας να μπορεί να μελετά τον τρόπο λειτουργίας του προϊόντος λογισμικού, να το προσαρμόζει στις ανάγκες του, να αναδιανέμει αντίγραφα αυτού για οποιονδήποτε σκοπό και σε οποιονδήποτε, ιδίως μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, να βελτιώνει και να δημοσιεύει ή διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο τις βελτιώσεις του προϊόντος λογισμικού που έχει επιφέρει σε οποιονδήποτε, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που η διανομή, δημοσίευση και διάθεση του προϊόντος λογισμικού και των βελτιώσεών του δυσχεραίνει την εκτέλεση της αποστολής και την άσκηση αρμοδιοτήτων του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα ή προσκρούει στην προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται από τον νόμο. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να τεκμηριώνει ρητά και ειδικά την εξαίρεση αυτή.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δημιουργείται στο Εθνικό Τυπογραφείο αποθετήριο πληροφοριών

και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι γενικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, οι διαδικασίες και η μορφή τήρησης του αποθετηρίου, οι διαδικασίες και οι όροι πρόσβασης, διάθεσης και χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και προϊόντων λογισμικού και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να θέτουν σε παραγωγική λειτουργία και να αξιοποιούν υπολογιστικές και επικοινωνιακές υποδομές, πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα ή εφαρμογές λογισμικού, τα οποία έχουν αναπτυχθεί για λογαριασμό τους και έχουν παραληφθεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να τεκμηριώνουν ειδικά τυχόν αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης αυτής.

Άρθρο 20

Στατιστική επεξεργασία δεδομένων

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται και εξάγουν στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τις ολοκληρωμένες διοικητικές διαδικασίες ή από την έκδοση πράξεων με χρήση ΤΠΕ. Τα στατιστικά στοιχεία τηρούνται ηλεκτρονικά από τους φορείς του δημόσιου τομέα με σκοπό την εξαγωγή αναφορών και στοιχείων σχετικά με τη διεκπεραίωση διοικητικών πράξεων και συναλλαγών, όπως ιδίως ο χρόνος και το κόστος διεκπεραίωσης της διαδικασίας.

2. Τα στατιστικά στοιχεία που συνάγονται από την επεξεργασία σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο δημοσιεύονται περιοδικά στο δικτυακό τόπο του φορέα του δημόσιου τομέα.

3. Αν στα δεδομένα που θα υποστούν στατιστική επεξεργασία περιλαμβάνονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία λαμβάνει χώρα αφού αυτά καταστούν ανώνυμα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ορίζονται οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και τα μέσα με τα οποία καθίστανται ανώνυμα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι μέθοδοι στατιστικής επεξεργασίας των στοιχείων και δεδομένων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Άρθρο 21

Ηλεκτρονική επικοινωνία των φορέων δημόσιου τομέα με φυσικά ή νομικά πρόσωπα

1. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων που καθιστούν υποχρεωτική τη χρήση ΤΠΕ για την επικοινωνία και τη συναλλαγή με φορέα του δημόσιου τομέα, ο φορέας του δημόσιου τομέα «οφείλει» να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας με φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. και παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά, εφόσον τα πρόσωπα αυτά έχουν ζητήσει τη χρήση του τρόπου αυτού ή έχουν δώσει τη ρητή συγκατάθεσή τους. Η αίτηση και η παροχή της συγκατάθεσης, καθώς και η ανάκλησή της μπορούν να διαβιβάζονται και με ηλεκτρονικό τρόπο, εφόσον

τηρούνται οι προϋποθέσεις της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης).

Η μέσα σε «» λέξη αντικαταστάθηκε ως άνω από την περίπτ. β΄ της παρ. 2 άρθρ. 13 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α΄ 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επικοινωνούν και συναλλάσσονται με φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. και εν γένει παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά, τηρώντας τις προϋποθέσεις και τους όρους ασφάλειας που περιέχονται στο προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή στην πολιτική ασφάλειας του εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα.

Άρθρο 22

Διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ.

1. Έγγραφα που αφορούν σε ατομικές διοικητικές πράξεις, αποφάσεις, κοινοποιήσεις, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις διακινούνται μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ. ή κοινοποιούνται σε αυτά με ηλεκτρονικό τρόπο, εφόσον τηρούνται οι όροι ασφαλείας στο επίπεδο που επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και είτε φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή είτε πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και εν γένει της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης). Οι όροι ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται για τη διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ., καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

Για την ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ., εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/7-22 Φεβρ. 2013 (ΦΕΚ Β΄ 401 – Επανεκτ. στο ΦΕΚ Β΄ 586 της 14 Μαρτ. 2013) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^η.

Βλ. και την με αριθ. 38426/11 Σεπτ. – 3 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Β΄ 2634) Απ. Αντιπρ. Κυβέρν. – Υπ.Εξ., Τομ. 40, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 63, σελ. 114,447 σχετικά με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Υπουργείου Εξωτερικών για την ηλεκτρονική διακίνηση ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων.

2. Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία φέρουν μόνο ηλεκτρονική υπογραφή επιτρέπεται στις περιπτώσεις που η αναφερόμενη διακίνηση δεν συνδέεται με την παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ή με την άσκηση δικαιώματος. Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως ερωτήματα, εγκύκλιοι, οδηγίες, μελέτες, στατιστικά στοιχεία, αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

Άρθρο 23

Υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών

1. Με την επιφύλαξη εξαιρέσεων που προβλέπονται σε ειδικές ρυθμίσεις, φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. μπορούν να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής,

δικαιολογητικά, καθώς και προσφορές για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς, εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων, της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και εν γένει της πολιτικής ασφάλειας του φορέα.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής, δικαιολογητικά, καθώς και προσφορές που υποβάλλονται ηλεκτρονικά, καθώς και το περιεχόμενο και ο τύπος τους. Με όμοια απόφαση εξειδικεύονται οι όροι, τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις ηλεκτρονικής κατάθεσης και υποβολής εγγράφων, αιτήσεων, δηλώσεων, βεβαιώσεων, νομιμοποιητικών εγγράφων, προσφορών και δικαιολογητικών και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Αν η υποβολή από φυσικό ή Ν.Π.Ι.Δ. και η αντίστοιχη διακίνηση αφορά έγγραφα, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει σχετικώς και εγκαίρως με τον εκάστοτε πλέον πρόσφορο τρόπο τον ενδιαφερόμενο.

3. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί, κατ' εξαίρεση, να απαιτήσει την ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων και ιδίως αιτήσεων και δηλώσεων, εφόσον πιθανολογείται ότι τα αιτούντα ή δηλούντα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. λόγω της φύσης τους, των τεχνικών-οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών.

4. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να θέτει στη διάθεση του προσώπου που υποβάλλει με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.ά. κατάλληλα, αποτελεσματικά και προσιτά μέσα που θα επιτρέψουν να διορθώσει τυχόν λάθη κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό της υπηρεσίας πριν από την οριστική υποβολή. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να ενημερώνει με τον κατά περίπτωση πλέον πρόσφορο τρόπο για την ύπαρξη δυνατότητας μεταγενέστερης διορθωτικής ή συμπληρωματικής υποβολής με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο ενημερώνοντας ταυτόχρονα για τις έννομες συνέπειες της διορθωτικής ή συμπληρωματικής υποβολής.

5. Εφόσον τα έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τηρούνται ήδη σε ηλεκτρονικό αρχείο ή με οποιονδήποτε τρόπο σε φορέα του δημόσιου τομέα, ο φορέας του δημόσιου τομέα στον οποίο απευθύνονται οι αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις κ.ά. αναζητεί αυτεπαγγέλτως τα έγγραφα αυτά. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που διαθέτει τα έγγραφα αυτά οφείλει σε κάθε περίπτωση να επιβεβαιώνει την ακρίβεια και την ισχύ τους. Το φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με φορέα του δημόσιου τομέα μπορεί να αιτηθεί την αναζήτηση των εγγράφων αυτών, βεβαιώνοντας με υπεύθυνη δήλωση την ακρίβεια των αναγραφόμενων ή βεβαιούμενων σε αυτά στοιχείων δεδομένων.

Άρθρο 24

Προσδιορισμός χρόνου παραλαβής και υπολογισμός προθεσμιών κατάθεσης

1. Οι δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε έναν φορέα του δημόσιου τομέα θεωρείται ότι έχουν περιέλθει σε αυτόν, εφόσον υπάρξει ηλεκτρονική επιβεβαίωση της λήψης με ασφαλή χρονοσήμανση. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα ζητήματα που αναφέρονται στη

διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Για την διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/7-22 Φεβρ. 2013 (ΦΕΚ Β' 401 – Επανεκτ. στο ΦΕΚ Β' 586 της 14 Μαρτ. 2013) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130th.

2. Εάν το σύστημα που χρησιμοποιεί ο φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο απευθύνονται οι αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα δεν υποστηρίζει την αυτόματη επιβεβαίωση της λήψης, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει για αυτό με κάθε πρόσφορο τρόπο και ιδίως με πληροφόρηση στον οικείο δικτυακό τόπο. Στην περίπτωση αυτή τα έγγραφα που περιέχονται σε φορέα του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ πρωτοκολλούνται αυθημερόν, εφόσον έχουν κατατεθεί εντός ωραρίου εργασίας, ειδάλως πρωτοκολλούνται την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Ο φορέας του δημόσιου τομέα αποστέλλει αμελλητί, με ηλεκτρονικό τρόπο, στο πρόσωπο που έχει υποβάλλει δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα αποδεικτικό υποβολής, στο οποίο αναφέρεται ο ακριβής χρόνος και τα στοιχεία καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο.

3. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, ως χρόνος υποβολής θεωρείται ο χρόνος της ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και, σε περίπτωση που δεν είναι τεχνικά δυνατή η υποστήριξη της λειτουργίας αυτής, ο χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, που αναγράφεται στο αποδεικτικό υποβολής.

4. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, όταν προβλέπεται προθεσμία για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών και άλλων εγγράφων η προθεσμία αυτή λήγει την δωδεκάτη νυχτερινή ώρα Ελλάδας της ημέρας κατά την οποία παρέρχεται η προθεσμία. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης ηλεκτρονικής υποβολής το πρόσωπο που έχει προβεί στην εκπρόθεσμη υποβολή ενημερώνεται αμελλητί και με τον πλέον πρόσφορο τρόπο για τον εκπρόθεσμο χαρακτήρα της υποβολής.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού καθορίζεται η διαδικασία και η προθεσμία για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών, όταν για την αποδοχή τους απαιτείται η καταβολή τελών, παραβόλων ή οφειλών προς το Δημόσιο.

Άρθρο 25

Γνωστοποίηση με ηλεκτρονικό τρόπο

Το παρόν άρθρο κωδικοποιήθηκε στο άρθρ. 4 του Π.Δ. 28/17-23 Μαρτ. 2015 (ΦΕΚ Α' 34), κατωτ. αριθ. 137.

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να γνωστοποιούν έγγραφα σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εφόσον αυτά έχουν αιτηθεί ή υποδείξει το συγκεκριμένο μέσο ως προτιμώμενο ή έχουν συγκατατεθεί ρητά στη χρήση του. Τόσο η αίτηση για τη χρήση ή η υπόδειξη του προτιμώμενου ηλεκτρονικού μέσου όσο και η σχετική συγκατάθεση μπορεί να μεταδίδονται και να αποστέλλονται, σε κάθε περίπτωση, με χρήση ΤΠΕ, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των προσώπων.

2. Το σύστημα γνωστοποίησης πρέπει να επιτρέπει την εξακρίβωση του ακριβούς χρόνου, κατά τον οποίο έλαβε χώρα η αποστολή, παραλαβή και η πρόσβαση στο περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου, η οποία συνεπάγεται έναρξη των έννομων

συνεπειών και των προθεσμιών, όπως αυτές που αφορούν την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζεται κάθε αναγκαίο τεχνικό θέμα ως προς τις προδιαγραφές και τα πρότυπα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του συστήματος γνωστοποίησης, με τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στο σκοπό της εξακρίβωσης του ακριβούς χρόνου αποστολής και παραλαβής ενός εγγράφου και πρόσβασης στο περιεχόμενό του. Τεκμαίρεται ότι το πρόσωπο που είναι αποδέκτης του εγγράφου που γνωστοποιείται αποκτά πρόσβαση στο περιεχόμενο της γνωστοποίησης το αργότερο δέκα πλήρεις ημέρες από τη γνωστοποίηση, εκτός εάν ο αποδέκτης αποδείξει τη συνδρομή λόγων ανωτέρας βίας που δεν επέτρεψαν την πρόσβαση στο περιεχόμενο του εγγράφου που γνωστοποιήθηκε με χρήση ΤΠΕ ή εφόσον αυτή η αδυναμία οφείλεται σε λόγους που αφορούν στον φορέα του δημόσιου τομέα.

Για τις προδιαγραφές και τα πρότυπα του συστήματος για την γνωστοποίηση εγγράφων σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/7 Φεβρ. – 14 Μαρτ. 2013 (ΦΕΚ Β' 401 – Επανεκτ. στο ΦΕΚ Β' 586 της 14 Μαρτ. 2013) Απ. Υφ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^{λθ}.

3. Με γνωστοποίηση ισοδυναμεί η ηλεκτρονική πρόσβαση από τους ενδιαφερομένους στο περιεχόμενο των ενεργειών και των αντίστοιχων εγγράφων του φορέα του δημόσιου τομέα, εφόσον ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να αποδείξει με βέβαιο και ασφαλή τρόπο την πρόσβαση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 26

Ηλεκτρονικές πληρωμές

Για την καταβολή των πόρων όλων των φορέων κατά την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, βλ. την με αριθ. 109092οικ./29 Δεκ. 2011 – 3 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Β' 134) Απ. Υπ. Οικον. – Εργ. & Κοιν. Ασφ. – Δικαιοσ. Διαφάνειας & Ανθρωπ. Δικαιωμ., Τομ. 6, Κεφ. Δ, Θέμα α, αριθ. 132, σελ. 390,356.

1. Επιτρέπεται η είσπραξη ειδικών φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων, προστίμων και εν γένει η οικονομική εκκαθάριση οφειλών φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. προς φορείς του δημόσιου τομέα με χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής που τηρούν οι υπόχρεοι ή με χρέωση καρτών πληρωμής που έχουν εκδοθεί στο όνομά τους.

2. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ταυτοποίηση και την επιβεβαίωση ταυτότητας του υπόχρεου η πληρωμή μπορεί να πραγματοποιείται είτε άμεσα από τον ίδιο είτε μέσω των ΚΕΠ, των ΕΚΕ και των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛΤΑ).

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι φόροι, παράβολα, τέλη, ένσημα και χαρτόσημα που μπορούν να καταβληθούν και εισπραχθούν ηλεκτρονικά, οι αποδιδόμενοι σε κάθε περίπτωση κωδικοί υποχρέωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 27

Πληροφορίες και υπολογισμός χρόνου καταβολής στις ηλεκτρονικές πληρωμές

1. Για την εκτέλεση πράξης ηλεκτρονικής πληρωμής ο υπόχρεος υποβάλλει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες: α) κωδικό υποχρέωσης που αντιστοιχεί στην οφειλή, β) ποσό καταβολής, γ) ημερομηνία και προθεσμία καταβολής.

2. Η ηλεκτρονική πληρωμή ολοκληρώνεται όταν στον υπόχρεο κοινοποιηθεί με χρήση ΤΠΕ η επιβεβαίωση της συναλλαγής, η χρέωση του αντίστοιχου λογαριασμού ή της κάρτας που χρησιμοποιείται ως μέσο ηλεκτρονικής καταβολής και ο ακριβής χρόνος που ολοκληρώθηκε η συναλλαγή (χρονοσήμανση).

3. Εάν η ηλεκτρονική πληρωμή δεν είναι επιτυχής ή δεν ολοκληρωθεί ο υπόχρεος ενημερώνεται αυτόματα για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας και, εφόσον είναι δυνατόν, για τους λόγους της ανεπιτυχούς συναλλαγής. Η ως άνω ενημέρωση δεν αντικαθιστά την υποχρέωση του παρόχου της υπηρεσίας πληρωμών για πληροφόρηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3862/2010 (Α'113).

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό θέμα, σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς ηλεκτρονικής πληρωμής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση αυτής, καθώς και η μορφή και το περιεχόμενο του αποδεικτικού πληρωμής και η διαδικασία επαλήθευσής του.

Άρθρο 28

Ηλεκτρονική καταβολή οφειλών των Φορέων του δημόσιου τομέα

1. Με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) του δικαιούχου, μπορούν να καταβάλλονται οφειλές των φορέων του δημόσιου τομέα προς φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. μέσω της πίστωσης λογαριασμών του δικαιούχου.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο τεχνικό θέμα σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς συναλλαγής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση της συναλλαγής.

Για τον καθορισμό του τρόπου πληρωμής των δαπανών δημοσίων επενδύσεων από τους λογαριασμούς των έργων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος μέσω ηλεκτρονικών εντολών, εκδόθηκε η με αριθ. 44009/ΔΕ 5154/8-15 Οκτ. 2013 (ΦΕΚ Β' 2595) Απ. Υπ. Οικονομ. – Ανάπτ. & Ανταγωνιστ., κατωτ. αριθ. 130^α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ) ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 29

Ηλεκτρονική επικοινωνία χωρίς ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση)

1. Όταν το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής με το φορέα του δημόσιου τομέα αφορά πληροφορίες που είναι εν γένει προσιτές σε κάθε ενδιαφερόμενο, όπως εγκύκλιοι, γενικές οδηγίες, έντυπα αιτήσεων και δηλώσεων, εκθέσεις, μελέτες, ενημερωτικό υλικό, στατιστικά στοιχεία, πρακτικά δημόσιων συνεδριάσεων δεν απαιτείται ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ.

2. Στην περίπτωση υπηρεσιών πληροφόρησης, αυτές μπορούν να παρέχονται χωρίς να είναι αναγκαία η καταχώριση στοιχείων του αποδέκτη της υπηρεσίας, όπως η

διαδικτυακή διεύθυνση αυτού, εφόσον δεν είναι αναγκαίο για την παροχή της υπηρεσίας ή την τυχόν χρέωσή της.

3. Στην περίπτωση υπηρεσιών περιοδικής γενικής πληροφόρησης με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αυτές μπορούν να παρέχονται με αναγκαία μόνη την καταχώριση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του παραλήπτη, χωρίς να είναι αναγκαία η συλλογή και επεξεργασία άλλων δεδομένων.

Άρθρο 30

Υποχρέωση ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)

1. Η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνούν και συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα είναι υποχρεωτική:

α) εφόσον η επικοινωνία ή η συναλλαγή:

αα) αφορά αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, η υποβολή και παροχή των οποίων προβλέπεται ως υποχρεωτική από το νόμο,

ββ) αφορά υποβολή νομιμοποιητικών εγγράφων, δικαιολογητικών, προσφορών, δικαιολογητικών συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς,

γγ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξεων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των φυσικών προσώπων που συναλλάσσονται με τη διοίκηση,

δδ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξεων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με φορολογικά, περιουσιακά, οικονομικά ή άλλα στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν Ν.Π.Ι.Δ. και καλύπτονται από απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, όπως το φορολογικό απόρρητο,

εε) αφορά την καταβολή φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων προστίμων ή άλλων οφειλών προς δημόσια αρχή που λαμβάνει χώρα με ηλεκτρονικά μέσα και

β) σε κάθε περίπτωση που το περιεχόμενο της επικοινωνίας και της συναλλαγής με τη δημόσια αρχή αφορά ή σχετίζεται με δήλωση, αίτηση, πράξη, απόφαση ή ενέργεια, από την οποία απορρέουν έννομες συνέπειες για το φυσικό πρόσωπο ή το Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με τη δημόσια αρχή.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι συναλλαγές και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη χρήση και παροχή των οποίων απαιτείται η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. και κάθε σχετικό τεχνικό θέμα.

3. Εάν για τη διοικητική πράξη ή ενέργεια των φορέων του δημόσιου τομέα ή για την επικοινωνία ή συναλλαγή αυτών με άλλους φορείς, φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. απαιτείται από το νόμο προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ο φορέας του δημόσιου τομέα δύναται να απαιτεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης πρέπει να έχει διαπίστευση από τον αρμόδιο φορέα.

Άρθρο 31

Εγγραφή σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

1. Η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις οποίες απαιτείται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προϋποθέτει την εγγραφή στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή κατά περίπτωση σε άλλες πύλες ή τόπους πρόσβασης ή σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρέχονται από επί μέρους φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Κατά την αρχική εγγραφή το φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θα πρέπει να προσκομίζει ή να αποστέλλει υπογεγραμμένα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή στην αρμόδια Αρχή Εγγραφής τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ταυτότητά του. Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση εγγραφής, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες, αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο. Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται, στην περίπτωση πολιτών κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο, ενώ, στις άλλες περιπτώσεις, από το διαβατήριο ή άλλο έγγραφο βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδός τους στη Χώρα, ή τα έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές.

3. Κατά την αρχική εγγραφή το Ν.Π.Ι.Δ. που επιθυμεί να κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να προσκομίζει τα στοιχεία που αποδεικνύουν την επωνυμία ή διακριτικό τίτλο, τη νομική μορφή, την έδρα και την εξουσία εκπροσώπησης του προσώπου που προβαίνει στην εγγραφή.

4. Η αρχική εγγραφή μπορεί να γίνεται είτε αυτοπροσώπως είτε με ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ή εκπρόσωπο. Αιτήσεις για εγγραφή που υποβάλλονται μέσω ΚΕΠ τα οποία έχουν την ευθύνη ελέγχου των στοιχείων της ταυτότητας, θεωρείται ότι υποβάλλονται αυτοπροσώπως στην αρμόδια για την εγγραφή υπηρεσία, εφόσον υπάρχει η κατάλληλη ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ του ΚΕΠ και της ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

5. Κατά την εγγραφή σε μία υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τα πρόσωπα ενημερώνονται με τρόπο πρόσφορο και σαφή για τους σκοπούς της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις κατηγορίες δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία, τους υπεύθυνους επεξεργασίας και τους αποδέκτες των δεδομένων στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

6. Με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα ειδικότερα τεχνικά και λεπτομερειακά ζητήματα που αναφέρονται στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου.

Για τον καθορισμό των διαδικασιών υποβολής αιτήσεων έκδοσης, ανάκλησης, ανανέωσης ψηφιακών πιστοποιητικών, καθώς και ανάκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού κρυπτογράφησης μέσω των Κ.Ε.Π., προς τον σκοπό χρήσης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, εκδόθηκε η με αριθ. ΥΑΠ/Φ.60/86/1435/13-13 Ιουν. 2012 (ΦΕΚ Β' 1876) Απ. Υπ. Δι.Μ.Η.Δ., κατωτ. αριθ. 130^{λδ}.

Άρθρο 32

Έκδοση αναγνωριστικών - διαπιστευτηρίων και διαδικασία επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)

1. Κατά την εγγραφή στην υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προσδιορίζονται τα αναγνωριστικά που απαιτεί κάθε φορέας του δημόσιου τομέα για την ταυτοποίηση και τα διαπιστευτήρια για την περαιτέρω επιβεβαίωση της ταυτότητας του προσώπου που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Όταν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, τα αναγνωριστικά και τα αντίστοιχα διαπιστευτήρια αποδίδονται στο νόμιμο εκπρόσωπό του ή σε πρόσωπο ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένο από το όργανο διοίκησης του νομικού προσώπου.

«Κατά την εγγραφή στην υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μπορεί να χρησιμοποιούνται διαπιστευτήρια που έχουν εκδοθεί για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του χρήστη από άλλους φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και είναι διασυνδεδεμένα με ένα ή περισσότερα αναγνωριστικά που σχετίζονται με βασικά μητρώα, όπως ιδίως: α) το μητρώο ταυτοτήτων, β) το μητρώο κοινωνικής ασφάλισης, γ) το φορολογικό μητρώο, και δ) το δημοτολόγιο. Οι φορείς που παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες επιβεβαίωσης της ταυτότητας σε άλλους φορείς και συστήματα του δημόσιου τομέα λειτουργούν, σύμφωνα με τον Κανονισμό 910/2014 της 23ης Ιουλίου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/93/ΕΚ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, των κατά περίπτωση αρμόδιων Αναπληρωτών Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού καθορίζονται τα ειδικότερα τεχνικά και λεπτομερειακά ζητήματα που αναφέρονται στη διασύνδεση των διαπιστευτηρίων και των αναγνωριστικών με βασικά μητρώα των φορέων του δημόσιου τομέα. Σε καμιά περίπτωση στο σύστημα ταυτοποίησης δεν μπορεί να συμπεριλαμβάνεται σύστημα εντοπισμού θέσης ή βιομετρικά στοιχεία.»

Τα μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκαν με το άρθρ. 10 Νομ. 4325/11-11 Μαΐου 2015 (ΦΕΚ Α' 47), Τομ. 36, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 42, σελ. 372,14.

2. Το πρόσωπο, στο οποίο αποδίδονται αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια οφείλει να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα για την εμπιστευτικότητα των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και την ασφαλή φύλαξη των μέσων που τυχόν έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση των αναγνωριστικών και των διαπιστευτηρίων. Οφείλει να ειδοποιεί αμελλητί τους φορείς του δημόσιου τομέα που έχουν εκδώσει τα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια για οποιαδήποτε παραβίαση της εμπιστευτικότητας ή ηλεκτρονική επικοινωνία ή συναλλαγή που έλαβε χώρα χωρίς τη γνώση και έγκρισή του, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο πρόβλημα, όπως αποκάλυψη αναγνωριστικών, κλοπή ή απώλεια διαπιστευτηρίων ή των μέσων που έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση αυτών.

3. Τα αναγνωριστικά και οι μέθοδοι ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας των προσώπων διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο εμπιστοσύνης, το οποίο απαιτείται για την εκάστοτε χρήση υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Για την κατανομή σε επίπεδα εμπιστοσύνης λαμβάνονται υπόψη ιδίως η φύση της διοικητικής πράξης, η σοβαρότητα των έννομων συνεπειών για το πρόσωπο το οποίο αιτείται ή είναι αποδέκτης της επικοινωνίας ή της υπηρεσίας ηλεκτρονικής

διακυβέρνησης, η φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα οικεία έγγραφα, η φύση των επιχειρηματικών ή άλλων απορρήτων που περιέχονται στα οικεία έγγραφα.

4. Με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζεται το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται για τη δυνατότητα χρήσης μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια, καθώς και οι μέθοδοι ταυτοποίησης - επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης), καθώς και τα διακριτικά που αξιοποιούνται για τη δημιουργία αμοιβαίας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης και του εκάστοτε φορέα.

Άρθρο 33

Τήρηση και αποθήκευση αναγνωριστικών

1. Η τήρηση και αποθήκευση των αναγνωριστικών στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή σε κατά περίπτωση άλλες πύλες ή τόπους πρόσβασης δεν είναι υποχρεωτική. Τα πρόσωπα μπορούν να εισάγουν εκ νέου τα αναγνωριστικά κάθε φορά που αιτούνται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προκειμένου να κάνουν χρήση μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Τα αναγνωριστικά των προσώπων μπορούν να τηρούνται στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου με έγγραφη συγκατάθεση των προσώπων και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 2472/1997. Με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την ενημέρωση των προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσης.

2. Αν η ταυτοποίηση και η επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) δεν είναι επιτυχής, ο χρήστης ενημερώνεται από την Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου για τους λόγους της ανεπιτυχούς αναγνώρισης και για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Άρθρο 34

Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

1. Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Γενική Διεύθυνση ή Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Κατά περίπτωση στη Γενική Διεύθυνση ή στη Διεύθυνση υπάγονται όλες οι υφισταμένες οργανικές μονάδες του Υπουργείου με αρμοδιότητες σχετικές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, την απλούστευση των διαδικασιών και γενικότερα την υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ειδικότερα, οι οργανικές μονάδες που υπάγονται στη Γενική Διεύθυνση ή στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης παρέχουν τεχνική υποστήριξη για την κάλυψη των μηχανογραφικών αναγκών του Υπουργείου και την οργάνωση, λειτουργία και συντήρηση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών του Υπουργείου και μεριμνούν ιδίως για την ορθολογική αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων, την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, τη βελτίωση των σχέσεων κράτους - πολίτη, την παροχή υποστήριξης προς όλες τις υπηρεσίες του οικείου Υπουργείου και τους εποπτευόμενους φορείς για την υλοποίηση της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και την υλοποίηση της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ν. 3882/2010), το σχεδιασμό καινοτόμων υπηρεσιών με χρήση ΤΠΕ, καθώς και για

κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την ανάπτυξη της πληροφορικής και των επικοινωνιών στο δημόσιο τομέα.

2. Στις Γενικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προΐστανται υπάλληλοι του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής. Στη Γενική Διεύθυνση ή στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εξωτερικών προΐσταται Υπάλληλος του Κλάδου Επικοινωνιών - Πληροφορικής με βαθμό Α'.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται η υπαγωγή των υφιστάμενων οργανικών μονάδων της παραγράφου 1 στις Γενικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η διάρθρωση των Γενικών Διευθύνσεων ή Διευθύνσεων αυτών σε επί μέρους οργανικές μονάδες (Διευθύνσεις, Τμήματα), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις επί μέρους οργανικές μονάδες, καθώς και τα καθήκοντα των Προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης ή της Διεύθυνσης και των επί μέρους οργανικών μονάδων.

4. Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συνιστώνται Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων. Η διάρθρωση και οργανωτική δομή των Διευθύνσεων σε επί μέρους οργανικές μονάδες (Τμήματα, Αυτοτελή και μη Αυτοτελή Γραφεία, καθώς και τυχόν ενδιάμεσα επίπεδα διοίκησης), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις οργανικές μονάδες, καθώς και τα καθήκοντα των Προϊσταμένων της Διεύθυνσης και των επί μέρους οργανικών μονάδων καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

5. *(Καταργήθηκε, όπως είχε αντικατασταθεί από την περίπτ. β' της παρ. 8 άρθρ. 56 Νομ. 4150/29-29 Απρ. 2013 (ΦΕΚ Α' 102), Τομ. 20, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 157, σελ. 36,546, από την περίπτ. ιδ' της παρ. ι άρθρ. 125 Νομ. 4249/24-24 Μαρτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 73), Τομ. 4, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 202, σελ. 16,60785).*

6. Στο Υπουργείο Οικονομικών οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, ασκούνται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.). Η εκπροσώπηση της Γ.Γ.Π.Σ. στο συντονιστικό όργανο του άρθρου 35 ανατίθεται στον Γενικό Διευθυντή ΚΕΠΥΟ.

«7. Στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, ασκούνται από την αρμόδια για θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης Διεύθυνση του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής.»

Η παρ. 7 προστέθηκε με την περίπτ. γ' της παρ. 8 άρθρ. 56 Νομ. 4150/29-29 Απρ. 2013 (ΦΕΚ Α' 102), Τομ. 20, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 157, σελ. 36,546.

Άρθρο 35

Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συγκροτείται Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, αποτελούμενη από Προϊστάμενους Γενικών Διευθύνσεων ή Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης των Υπουργείων ή εκπροσώπους αυτών με αντικείμενο τη συνεργασία και το συντονισμό για την εφαρμογή του παρόντος νόμου από τους φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Η Επιτροπή επικουρεί συμβουλευτικά σε οργανωτικά και τεχνικά θέματα τις Γενικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τις Ομάδες Διοίκησης Έργου (εφεξής Ο.Δ.Ε.) ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που συγκροτούνται με τον παρόντα νόμο, προβαίνει σε περιοδική αποτίμηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του και διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την υλοποίηση των σκοπών του νόμου. Για τους σκοπούς αυτούς δημιουργείται δικτυακός τόπος που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

3. Η Επιτροπή προεδρεύεται από τον Γενικό Διευθυντή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ο κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 36

Ομάδα Διοίκησης Έργου

1. Σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα συγκροτείται Ο.Δ.Ε. με αντικείμενο τη διαδικαστική, οργανωτική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι Ο.Δ.Ε. συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο του φορέα.

2. Η Ο.Δ.Ε. ορίζει ένα από τα μέλη της ως εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που περιγράφονται στον παρόντα νόμο και στο ν. 2472/1997, όπως η υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών ασφάλειας και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η περιοδική κατάρτιση και η ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και λειτουργών του φορέα ως προς την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η πρόταση για λήψη εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων κατά τη λειτουργία των συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Άρθρο 37

Γνωμοδοτικό Συμβούλιο

(Αντικαθίσταται η παρ. 4 άρθρ. 30 του Π.Δ. 770/1975, κατωτ. Θέμα μ, αριθ. 49, σελ. 116,833).

«Κεφάλαιο Θ'

Επιχειρησιακή και Δημοσιονομική Διαχείριση Έργων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης»

Ο μέσα σε «» τίτλος του Κεφαλαίου Θ' αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 1 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131.

Άρθρο 38

Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών

«1. Οι δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών προς αυτές πληροφοριακών συστημάτων, όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του παρόντος, εξοφλούνται υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι έχουν προηγουμένως καταχωρηθεί στο Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών (Ε.ΣΥ.Π.) που εγκαθίσταται και λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση και τη λειτουργία του.»

(Οι δαπάνες αυτές δεν υπόκεινται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.)

Το μέσα σε «» πρώτο εδάφ. αντικαταστάθηκε ως άνω και το μέσα σε () δεύτερο εδάφ. καταργήθηκε από τις παρ. 1 και 2 αντίστοιχα άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161.

2. Στο Ε.ΣΥ.Π. δημιουργείται Μητρώο Φορέων, στο οποίο «εντός επτά (7) μηνών» από την έναρξη λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π. καταχωρίζονται με δική τους μέριμνα υποχρεωτικά όλοι οι φορείς της παραγράφου 1.

Οι μέσα σε «» λέξεις, που είχαν αντικατασταθεί από την παρ. 3 άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161, αντικαταστάθηκαν και πάλι ως άνω από την περίπτ. α' της παρ. 5 άρθρ. 46 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237), κατωτ. αριθ. 136.

Οι παρ. 1 και 2 που είχαν αντικατασταθεί από την παρ. 2 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131, αντικαταστάθηκαν και πάλι ως άνω από το άρθρ. 75 Νομ. 4170/10-12 Ιουλ. 2013 (ΦΕΚ Α' 163), Τομ. 27, Κεφ. Β, Θέμα ζ, σελ. 196,555, αριθ. 72.

«3. Μέσα σε «επτά» (7) μήνες από την έναρξη λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π., οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλουν να καταχωρίσουν στο Ε.ΣΥ.Π., μέσω πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης, κάθε στοιχείο που αφορά υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς τους φορείς της παραγράφου 1.

Η μέσα σε «» λέξη που είχε αντικατασταθεί από την παρ. 13 άρθρ. 52 Νομ. 4278/31 Ιουλ.-4 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 157), Τομ. 20, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 354,03, αριθ. 12, αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω από την περίπτ. β' της παρ. 5 άρθρ. 46 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237), κατωτ. αριθ. 136.

Μετά το πέρας της ανωτέρω προθεσμίας: (α) τα σχετικά τέλη και δαπάνες εξοφλούνται με την αναγκαία προϋπόθεση καταχώρησης στο Ε.ΣΥ.Π., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που προβλέπεται στην επόμενη υποπαράγραφο και (β) κανένα τέλος ή δαπάνη δεν αναγνωρίζεται ούτε εκκαθαρίζεται ή πληρώνεται εάν δεν είναι προηγουμένως καταχωρημένο στο Ε.ΣΥ.Π.. Το Ε.ΣΥ.Π. θα εκδίδει αποδεικτικό καταχώρησης και αυτό θα αποτελεί στοιχείο της κανονικότητας της δαπάνης. Τυχόν πληρωμή τελών και δαπανών που δεν έχουν καταχωρηθεί στο Ε.ΣΥ.Π., θεωρείται αυτοδίκαια μη νόμιμη και επέρχονται οι εξής κυρώσεις: Οι υπάλληλοι και οι δημόσιοι λειτουργοί οι οποίοι εμπλέκονται στη διαδικασία καταχώρησης και πληρωμής των ως άνω τελών ή δαπανών, σε περίπτωση πληρωμής τέλους ή δαπάνης χωρίς το απαιτούμενο αποδεικτικό καταχώρησης, αντιμετωπίζουν τις κυρώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις των

άρθρων 256 Π.Κ. «Απιστία σχετική με την Υπηρεσία», 259 Π.Κ. «Παράβαση καθήκοντος» και 261 Π.Κ. «Παρότρυνση υφισταμένων και ανοχή».

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα Πληροφοριακών Συστημάτων, ορίζεται ομάδα διοίκησης έργου, η οποία θα συντονίζει και θα επιβλέπει την αποτελεσματική λειτουργία του Ε.ΣΥ.Π. και καθορίζονται ο χρόνος έναρξης λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π., η διαδικασία και ο ειδικότερος τρόπος καταχώρισης, η οργάνωση και λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης η διαδικασία, ο χρόνος και τα στοιχεία καταχώρισης στο Ε.ΣΥ.Π, η μορφή και τα στοιχεία του αποδεικτικού καταχώρισης, η διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων του Ε.ΣΥ.Π. με άλλα συστήματα για την παρακολούθηση και εκτέλεση του προϋπολογισμού. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του ν. 2362/1995 (Α' 247). Ειδικά, για την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.», ο χρόνος έναρξης της εφαρμογής της διαδικασίας που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο θα καθοριστεί με κοινή απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Οικονομικών.»

Η παρ. 3, που είχε αντικατασταθεί από την παρ. 2 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131 και από το άρθρ. 75 Νομ. 4170/10-12 Ιουλ. 2013 (ΦΕΚ Α' 163), Τομ. 27, Κεφ. Β, Θέμα ζ, σελ. 196,555, αριθ. 72, αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω από την παρ. 4 άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161.

Για την ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π. εκδόθηκε η με αριθ. 2/5482/0026/24 Φεβρ.-5 Μαρτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 545) Απ. Αναπλ. Υπ. & Υφυπ. Οικονομικών, κατωτ. αριθ. 130^λ.

4. (Καταργήθηκε, όπως είχε αντικατασταθεί από το άρθρ. 75 Νομ. 4170/10-12 Ιουλ. 2013 (ΦΕΚ Α' 163), Τομ. 27, Κεφ. Β, Θέμα ζ, σελ. 196,555, αριθ. 72, από την παρ. 5 άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161.)

5. Οι φορείς που λόγω της ειδικής φύσεως ή αποστολής τους καλύπτονται από το απόρρητο (εθνική άμυνα, εθνική ασφάλεια, διεθνείς σχέσεις της χώρας) εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Ο καθορισμός των φορέων αυτών γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται εντός «επτά» μηνών από την έναρξη λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π..

Η μέσα σε «» λέξη που είχε αντικατασταθεί από την παρ. 12 άρθρ. 52 Νομ. 4278/31 Ιουλ.-4 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 157), Τομ. 20, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 354,03, αριθ. 12, αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω από την περίπτ. γ' της παρ. 5 άρθρ. 46 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237), κατωτ. αριθ. 136.

Για την εξαίρεση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου όσον αφορά την πληρωμή δαπανών παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών πληροφοριακών συστημάτων μέσω του Ε.ΣΥ.Π., εκδόθηκε η με αριθ. Φ.800/178/134726/1-1 Σεπτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 2348) Απ. Υπ. Οικ. – Εθν. Άμυνας.

Για την εξαίρεση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών προς αυτές πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου Εξωτερικών από το πλαίσιο λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π., εκδόθηκε η με αριθ. 36830/29 Αυγ.-8 Σεπτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 2395) Απ. Υπ. Εξωτ. – Οικον.

Για την εξαίρεση της Προεδρίας της Δημοκρατίας από το πλαίσιο λειτουργίας του Ε.ΣΥ.Π., εκδόθηκε η με αριθ. ΓρΓΓΠ001445 ΕΞ2014/29 Σεπτ.-1 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Β' 2617) Απ. Υπ. Οικ.

Για την εξαίρεση της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου όσον αφορά την πληρωμή δαπανών παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών πληροφοριακών συστημάτων μέσω του Ενιαίου Συστήματος Πληρωμής Ε.ΣΥ.Π., εκδόθηκε η με αριθ. 890/1/258601/18-24 Νοεμ. 2014 (ΦΕΚ Β' 3150) Απ. Υπ. Οικ. – Δημ. Τάξ. & Προστ. Πολίτη.

Για την εξαίρεση του Ειδικού Φορέα 43-110 «Ελληνική Αστυνομία» και του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου όσον αφορά την πληρωμή δαπανών παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών πληροφοριακών συστημάτων μέσω του Ενιαίου Συστήματος Πληρωμής Ε.ΣΥ.Π., εκδόθηκε η με αριθ. 8042/2/13-α'/18-24 Νοεμ. 2014 (ΦΕΚ Β' 3154) Απ. Υπ. Οικ. – Δημ. Τάξ. & Προστ. Πολίτη.

6. (Καταργήθηκε από την παρ. 5 άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161.)

Οι παρ. 5 και 6 του άρθρ. 38, που είχαν αντικατασταθεί από την παρ. 2 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131, αντικαταστάθηκαν και πάλι ως άνω από το άρθρ. 75 Νομ. 4170/10-12 Ιουλ. 2013 (ΦΕΚ Α' 163), Τομ. 27, Κεφ. Β, Θέμα ζ, σελ. 196,555, αριθ. 72.

7. (Καταργήθηκε από την παρ. 3 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131)

Άρθρο 39

Δίκτυο Δημόσιου Τομέα

«1. Δημιουργείται ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και προμήθειας των αναγκαίων γι' αυτές πληροφοριακών συστημάτων με τον τίτλο «Δίκτυο Δημόσιου Τομέα» και με σκοπό τη συγκέντρωση της ζήτησης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την κάλυψη του συνόλου των αναγκών και αιτημάτων για την παροχή και προμήθεια των σχετικών υπηρεσιών και συστημάτων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Το «Δίκτυο Δημόσιου Τομέα» λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο συγκεντρώνει τα αιτήματα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, αξιολογεί τις σχετικές ανάγκες, προβαίνει σε ορθολογική κατανομή τους και διενεργεί τους σχετικούς διαγωνισμούς και αναθέσεις σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις. «Με κοινή απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα ανώτατα επιτρεπτά όρια για το τηλεπικοινωνιακό κόστος των υπαγόμενων στο Δίκτυο Δημόσιου Τομέα Φορέων.»

Το μέσα σε «» τελευταίο εδάφ. προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ. 11 Νομ. 4224/31-31 Δεκ. 2013 (ΦΕΚ Α' 288), Τομ. 12, Κεφ. Θ, Θέμα α, σελ. 120,961, αριθ. 161.

2. Με την ένταξη των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο Δίκτυο Δημόσιου Τομέα εκδίδεται από τον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης διαπιστωτική πράξη και διακόπτεται κάθε άλλη σύμβαση παροχής

υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που είχαν συνάψει οι ανωτέρω φορείς με παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τηρουμένων των όρων λήξης και καταγγελίας της σύμβασης που περιέχονται στις οικείες συμβάσεις.»

Οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω από την περίπτ. α΄ της παρ. 4 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α΄ 14), κατωτ. αριθ. 131.

3. Με την έναρξη λειτουργίας του Δικτύου Δημόσιου Τομέα εντάσσονται αυτόματα σε αυτό οι φορείς που εξυπηρετούνται από το Δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ. Σε διάστημα τριών (3) μηνών από τη λειτουργία του εντάσσονται και οι λοιποί φορείς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5.

«4. Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που λόγω της ειδικής φύσης ή αποστολής τους λαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής φύσης για λόγους απορρήτου (εθνική άμυνα, εθνική ασφάλεια, διεθνείς σχέσεις της χώρας) εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος. Ο καθορισμός των φορέων αυτών γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση της ανωτέρω διαπιστωτικής πράξης.

5. Με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τον τρόπο λειτουργίας του Δικτύου, τις διαδικασίες και το χρόνο έναρξης λειτουργίας του Δικτύου και ένταξης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο Δίκτυο του Δημόσιου Τομέα και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Οι παρ. 4 και 5 αντικαταστάθηκαν ως άνω από την περίπτ. α΄ της παρ. 4 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α΄ 14), κατωτ. αριθ. 131.

Εκδόθηκε η με αριθ. 10/2012/2280/25-27 Ιαν. 2012 (ΦΕΚ Β΄ 69) Απ. Υ.Δι.Μ.Η.Δ. – Οικονομ., κατωτ. αριθ. 130^{κτ}.

Άρθρο 40

Φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης

1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Οικονομικών η επιχειρησιακή διαχείριση του Ε.ΣΥ.Π. μπορεί να ανατίθεται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή σε εποπτευόμενους από αυτούς φορείς του δημόσιου τομέα, οι οποίοι έχουν εμπειρία σε θέματα διαχείρισης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Για το σκοπό αυτόν συνάπτεται προγραμματική σύμβαση, με την οποία ανατίθεται στους φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης ιδίως, η εποπτεία της λειτουργίας του συστήματος, η διαχείριση, η τεχνική υποστήριξη, ο ποιοτικός έλεγχος των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων, η εκκαθάριση των δαπανών και η επίβλεψη της διασύνδεσης του Ε.ΣΥ.Π. με τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

«2. Με την ίδια προγραμματική σύμβαση οι φορείς της παραγράφου 1 μπορεί να αναλαμβάνουν την επιχειρησιακή οργάνωση, την υποστήριξη και τη διαχείριση της λειτουργίας του Δικτύου Δημόσιου Τομέα και τη σύναψη εκ μέρους του και για λογαριασμό του των επί μέρους συμβάσεων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και προμηθειών των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 καθορίζονται οι όροι των προγραμματικών συμβάσεων, ο τρόπος εκτέλεσης αυτών, τα θέματα ευθύνης και κυρώσεων για την πλημμελή εκτέλεσή τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Οι παρ. 2 και 3 αντικαταστάθηκαν ως άνω από την περίπτ. β' της παρ. 4 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131.

4. (Καταργήθηκε από την περίπτ. γ' της παρ. 4 άρθρ. 1 Νομ. 4038/2-2 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 14), κατωτ. αριθ. 131.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 41

Ώρες εργασίας υπαλλήλων Δημοσίου, Ο.Τ.Α. και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ.

(Αντικαθίσταται η παρ. 5 άρθρ. 1 της από 29.12.1980 Π.Ν.Π., Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, αριθ. 98, σελ. 316,835).

Άρθρο 42

Θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

(Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από τον τίτλο του άρθρ. 30 Νομ. 3536/2007, Τομ. 3, Κεφ. Δ, Θέμα ζ, αριθ. 27^α, σελ. 258,34).

Άρθρο 43

Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.

1.α. *(Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από τον τίτλο του Νομ. 25/1975, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα β, σελ. 332,15, αριθ. 13, του Νομ. 429/1976, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα β, σελ. 332,19, αριθ. 14, του Νομ. 1080/1980, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα α, σελ. 318,37, αριθ. 58, του Νομ. 2130/1993, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, σελ. 52,295 και κάτω από το άρθρ. 9 Νομ. 3854/2010, Τομ. 3, Κεφ. Δ, Θέμα ζ, αριθ. 36^α, σελ. 258,34).*

β.-γ. *(Παρατίθενται ως σχόλιο κάτω από τον τίτλο του Νομ. 25/1975, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα β, σελ. 332,15, αριθ. 13, κάτω από το άρθρ. 10 Νομ. 1080/1980, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα α, σελ. 318,37, αριθ. 58 και κάτω από τον τίτλο του άρθρ. 24 Νομ. 2130/1993, Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα α, σελ. 318,432, αριθ. 74).*

2. *(Αντικαθίσταται η παρ. 11 άρθρ. 268 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).*

3. *(Αντικαθίσταται φράση στην παρ. 3 άρθρ. 277 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115).*

4. α. *(Προστίθενται εδάφ. μετά το τρίτο εδάφ. της παρ. 9 άρθρ. 266 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115 και της παρ. 10 άρθρ. 268 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).*

β. *(Αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφ. της παρ. 9 άρθρ. 266 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115 και της παρ. 10 άρθρ. 268 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).*

5. (Προστίθεται εδάφ. στο τέλος της παρ. 7 άρθρ. 109 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Δ, Θέμα ζ, αριθ. 36, σελ. 258,34).

Άρθρο 44

Θεσμικά ζητήματα Ο.Τ.Α.

1. (Αντικαθίσταται η παρ. 2 άρθρ. 59 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115).

2. (Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115).

3. (Προστίθεται περίπτ. ι' στην παρ. 1 άρθρ. 58 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115).

4. (Προστίθεται παρ. 2α μετά την παρ. 2 άρθρ. 112 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Δ, Θέμα ζ, αριθ. 36, σελ. 258,34).

5. (Προστίθενται εδάφια στην παρ. 15 άρθρ. 283 Νομ. 3852/2010 που παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από τον τίτλο του άρθρ. 84 Νομ. 1416/1984, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, σελ. 52,263, αριθ. 58).

6. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 259 Νομ. 3463/2006, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

7. (πρώτο εδάφ.) (Αντικαθίστανται λέξεις στο τρίτο εδάφ. της παρ. 1 άρθρ. 178 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573). (δεύτερο εδάφ.) Το τέταρτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου καταργείται.

8. (Προστίθεται παρ. 6 στο άρθρ. 213 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).

9. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 (Α' 219) διαγράφονται λέξεις.

10. α. (Αντικαθίσταται, υπό τον τομέα Β' («Περιβάλλον»), η περίπτ. 17 της παρ. 1 άρθρ. 75 Νομ. 3463/2006, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

β. (Προστίθενται, υπό τον τομέα Β' («Περιβάλλον»), νέες περιπτώσεις στο τέλος της παρ. 1 άρθρ. 75 Νομ. 3463/2006, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

γ. (Απαλείφεται η τελεία και προστίθεται φράση στην περίπτ. 34 της παρ. 6 άρθρ. 75 3463/2006, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

δ. (Αντικαθίσταται και αριθμείται ως περίπτ. 40 η αρμοδιότητα της περίπτ. 41 της παρ. ΙΙ ΣΤ άρθρ. 186 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).

ε. (Προστίθενται περίπτ. 41, 42 και 43 στο τέλος της παρ. ΙΙ ΣΤ άρθρ. 186 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).

στ. Η περίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 (Α' 219) απαλείφεται.

11. (Αντικαθίσταται η παρ. 2 άρθρ. 196 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).

12. α. (Αντικαθίσταται φράση στην παρ. 1 άρθρ. 190 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα δ, αριθ. 8, σελ. 138,100).

β. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 225 Νομ. 3862/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

13. (Αντικαθίστανται λέξεις στην περίπτ. 16 Α. 3 της παρ. 2 άρθρ. 1 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 126, σελ. 52,50115).

Άρθρο 45

Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού Ο.Τ.Α.

1. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 246 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).
2. α. (Αντικαθίσταται η περίπτ. α' της παρ. 11 άρθρ. 247 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).
β. (Παρατίθεται στον Τομ. 2, Κεφ. ΒΓ, Θέμα α, αριθ. 5, σελ. 139).
3. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 247 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).
4. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από τον τίτλο του Νομ. 3584/2007, Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 138, σελ. 140,516).
5. (Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα ζ, αριθ. 87, σελ. 222,20).
6. (Αντικαθίσταται λέξη από φράση στην περίπτ. δ' της παρ. 1 άρθρ. 51 Νομ. 3905/2010, Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 148, σελ. 140,516).
7. (Προστίθεται παρ. 8 στο άρθρ. 242 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).
8. (Παρατίθεται στον Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 156, σελ. 138,573).
9. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 258 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 147^α, σελ. 140,516).
10. (Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 154, σελ. 140,516).
11. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 1 άρθρ. 243 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).
12. α.-β. (Παρατίθενται στον Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα γ, αριθ. 32, σελ. 60,24)

Άρθρο 46

1. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 3 άρθρ. 18 Νομ. 2190/1994, Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,203, αριθ. 155).
2. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 3 άρθρου πέμπτου Νομ. 3839/2010, Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,330, αριθ. 225).
3. (Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφ. της παρ. 7 άρθρου πέμπτου Νομ. 3839/2010, Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,330, αριθ. 225).
4. (Αντικαθίστανται το τέταρτο εδάφ. της παρ. 1. γ. (5), το τέταρτο εδάφ. της παρ. 2. γ. (5) και το τέταρτο εδάφ. της παρ. 3. γ. (4) άρθρ. 85 Νομ. 3528/2007, Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,330, αριθ. 217).
5. (Αντικαθίσταται φράση και παρατίθεται σχόλιο στο εδάφ. γ' της παρ. 1 άρθρ. 6 Νομ. 1299/1982, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα γ, σελ. 93, αριθ. 41).
6. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την παρ. 15 άρθρ. 21 Νομ. 2738/1999, Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,330, αριθ. 186).

Άρθρο 47

Θέματα Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

1. (Αντικαθίστανται η περίπτ. α' και το πρώτο εδάφ. της περίπτ. β' της παρ. 3 άρθρ. 3 Νομ. 3074/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 117, σελ. 116,31062).
2. (Προστίθεται εδάφ. στο τέλος της περίπτ. β' της παρ. 3 άρθρ. 3 Νομ. 3074/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 117, σελ. 116,31062).

3. (Τροποποιείται το τέταρτο εδάφ. της παρ. 9 άρθρ. 3 Νομ. 3074/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 117, σελ. 116,31062).

4. (Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφ. της περίπτ. α' της παρ. 4 άρθρ. 5 Νομ. 3074/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 117, σελ. 116,31062).

5. (Προστίθεται περίπτ. iii στο τέλος της περίπτ. γ.ii της παρ. 5 άρθρ. 5 Νομ. 3074/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 117, σελ. 116,31062).

Άρθρο 48

Καταργούμενες διατάξεις

1. Το άρθρο 26 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 263) καταργείται.

2. Το άρθρο 32 του ν. 3536/2007 «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Α' 42) καταργείται.

3. Η παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 3230/2004 «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους μέτρησης της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 44) καταργείται.

4. Το εδάφιο 2 της παραγράφου 3 και οι παράγραφοι 7, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 και 24 του άρθρου 14 του ν. 2672/1998 «Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις» (Α' 290) καταργείται.

Για την επαναφορά σε ισχύ του άνω εδαφ. 2 της παρ. 3 άρθρ. Νομ. 2672/24-28 Δεκ. 1998 (ΦΕΚ Α' 290), ανωτ. αριθ. 104^α, βλ. το άρθρ. 13 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254), Τομ. 2, Κεφ. Ε, Θέμα β, σελ. 318,50, αριθ. 228.

5. Το π.δ. 342/2002 «Διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. ή μεταξύ αυτών και των φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και ενώσεων φυσικών προσώπων» (Α' 284) καταργείται.

Άρθρο 49

Κατά προτεραιότητα καταβολή αποδοχών προσωπικού των δήμων

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 149, σελ. 140,516)

Άρθρο 50

Αναγνώριση προϋπηρεσίας για βαθμολογική εξέλιξη του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που μεταφέρθηκε στους ΟΤΑ α' βαθμού

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα ζ, αριθ. 87, σελ. 220,20)

Άρθρο 51

Νομική υποστήριξη υπαλλήλων και αιρετών δήμων και περιφερειών

(Αντικαθίσταται η περίπτ. στ' της παρ. 5 άρθρ. 244 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα α, αριθ. 153, σελ. 52,50115).

Άρθρο 52

Μετάταξη προσωπικού πρώην ΤΥΔΚ από Δήμο Πειραιά σε περιφερειακή ενότητα Πειραιά

(Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από το άρθρ. 258 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 147^α, σελ. 140,516)

Άρθρο 53

Μετατάξεις, μεταφορές, αποσπάσεις υπαλλήλων ΚΕΠ που πάσχουν από δυσίατα ή ανίατα νοσήματα

(Προστίθεται εδάφ. στο τελευταίο εδάφ. της παρ. 2 άρθρ. 16 Νομ. 3448/2006, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 120β, σελ. 116,31062).

Άρθρο 54

Διαδικασία καταβολής κύριας οφειλής και προστίμων τρίτων προς δήμους

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Ζ, Θέμα α, αριθ. 107, σελ. 318,470)

Άρθρο 55

Λειτουργικά θέματα Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων

- 1. (Αντικαθίστανται οι παρ. 4 και 6 άρθρ. 104 Νομ. 3852/2010, Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα γ, αριθ. 31^α, σελ. 60,24).*
- 2. (Αντικαθίστανται λέξεις με φράση στα πρώτα εδάφ. των παρ. 5, 7 και 9 και στην παρ. 8 άρθρ. 104 Νομ. 3852/2010 Τομ. 3, Κεφ. Α, Θέμα γ, αριθ. 31^α, σελ. 60,24).*
- 3. Η παράγραφος 6 του άρθρου 206 του ν. 3852/2010 καταργείται.*
- 4. (Αντικαθίσταται η παρ. 3 άρθρ. 211 Νομ. 3852/2010, Τομ. 2, Κεφ. ΒΒ, Θέμα α, αριθ. 154, σελ. 138,573).*
- 5. Η παράγραφος 4 του άρθρου 211, του ν. 3852/2010 καταργείται.*

Άρθρο 56

Δημοσιοποίηση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης υπόχρεων προσώπων - Ψηφιακή διακίνηση της δημοσιευτέας ύλης προς το Εθνικό Τυπογραφείο

- 1. (Αντικαθίσταται η παρ. 3 άρθρ. 2 Νομ. 3213/2003, Τομ. 1, Κεφ. Ζ, Θέμα στ, αριθ. 32, σελ. 194,40).*
- 2. (Αντικαθίσταται η παρ. 10 άρθρ. 9 Νομ. 3469/2006, Τομ. 24, Κεφ. Α, Θέμα ι, αριθ. 71, σελ. 132,24).*

Άρθρο 57

Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού

1. (Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από την περίπτ. ε' της παρ. 2 άρθρ. 3 Νομ. 3051/2002, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα ζ, αριθ. 116, σελ. 116,31062).
2. (Αντικαθίσταται η παρ. 4 άρθρ. 7 Νομ. 1866/1989, Τομ. 18, Κεφ. Ρ, Θέμα α, σελ. 296,425, αριθ. 82).
3. (Αντικαθίσταται το άρθρ. 1 του Π.Δ. 212/1995, Τομ. 18, Κεφ. Κ, Θέμα α, σελ. 282,674, αριθ. 43).
4. (Αντικαθίσταται η παρ. 3 άρθρ. 2 του Π.Δ. 212/1995, Τομ. 18, Κεφ. Κ, Θέμα α, σελ. 282,674, αριθ. 43).
5. (Αντικαθίσταται το άρθρ. 3 του Π.Δ. 212/1995, Τομ. 18, Κεφ. Κ, Θέμα α, σελ. 282,674, αριθ. 43).

Άρθρο 58

Μετάταξη υπαλλήλων Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε υπηρεσίες του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ., και αντιστρόφως

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 149, σελ. 140,516).

Άρθρο 59

Υποχρεωτική μετάταξη πλεονάζοντος προσωπικού Ο.Τ.Α. α' βαθμού

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Β, Θέμα β, αριθ. 149, σελ. 140,516).

Άρθρο 60

(Παρατίθεται ως σχόλιο κάτω από το άρθρ. 3 της Απ. Υ 293/2010, Τομ. 1, Κεφ. Ε, Θέμα γ, αριθ. 49, σελ. 100).

Άρθρο 61

Σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας

(Παρατίθεται στον Τομ. 3, Κεφ. Ε, Θέμα α, αριθ. 36, σελ. 280,466).

Άρθρο 62

Καταργείται η θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα του Εθνικού Τυπογραφείου, που συνεστήθη με την υπ' αριθμ. ΓΥ 1613/11.11.1985 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών (ΦΕΚ 670 Β/11.11.1985) και περιελήφθη στο άρθρο 1 του π.δ. 166/1989 (Α' 177) «Οργανισμός Εθνικού Τυπογραφείου» (και επαναφέρεται σε ισχύ το π.δ. 401/1995 (Α' 226) «Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και καθορισμός αρμοδιοτήτων της», που καταργήθηκε με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 30 του ν. 3613/2007 (Α' 263)).

Η μέσα σε () φράση καταργήθηκε από την περίπτ. β' άρθρ. 15 Νομ. 4018/28-30 Σεπτ. 2011 (ΦΕΚ Α' 215), Τομ. 4, Κεφ. Ζ, Θέμα β, αριθ. 61, σελ. 336,364.

Για την επανασύσταση της άνω θέσης μετακλητού Ειδικού Γραμματέα του Εθνικού Τυπογραφείου, βλ. την παρ. 2 άρθρ. 12 Νομ. 4081/26-27 Σεπτ. 2012 (ΦΕΚ Α' 184), Τομ. 24, Κεφ. Α, Θέμα ι, αριθ. 44, σελ. 132,12.

Άρθρο 63

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
«ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ»

Αθήνα 20/7/2015